БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Һурят-Монголой ҮНЭН

№ 76 (6511)
АПРЕЛИИН 15
СРЕДА
1953 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ҺУРАЛСАЛАЙ ЖЭЛЫЕ АМЖАЛТАТАЙГААР ДҮҮРГЭХЫН ТҮЛӨӨ

һургуулинуудта һуралсалай жэ-эй шиидхэхы үе—һүүлшын чет-рть ябажа байна. Энэ четвертьдэ урагшадай бүхэли жэл соо оло-н эрдэм, һургуулинуудай хэһэн дэлмэри шалгагдаха болоно.

Парти, правительство арадай гэ-эрэлые хүгжөөлгэдэ туйлай ехэ нхарал оролдолго гаргана, тэ-ээндэнь республикымнай баг-анар үнэн сэхэ ажалаа-а харюусана. Ном заал-ын шанарые саг үргэлжэ дээшэ-глжэ байдаг багшанар республи-н соомнай нилээд олон бии. Жэ-ээлхэдэ, Улан-Удын басагадай 3 һургуулиин биологиин багша хэр Абросимова, хүбүүдэй 1 һургуулиин түүхын багша хэр Сыренов, басагадай № 2 ргуулиин багша нүхэр Строгано-, № 6 һургуулиин физикын багша хэр Коновалов, № 10 һургуулиин тературын багша нүхэр Мурзина шэд һурагшадай зуун процентнэ певаемость саг үргэлжэ туй-на.

Заиграйн аймагай Үнэгэтэйн дун-һургуулиин ород хэлэнэй баг-нүхэр Каландарашвили, Тарбага-н дунда һургуулиин физикэ ба тематикын багша нүхэр Яржомб, эңгын аймагай шахтын дунда ргуулиин түүхын багша нүхэр ржиев гэгшэд һурагшадайнгаа дэм болбосоролые амжалтатай-ар дээшэлүүлжэ байна. Һураг-дай һайн успеваемость туйлахын ла эдэнэр элдэб методүүдые хэ-лэдэг юм. Эдэ һургуулинуудта мматикын элдэб разделнүүдээр рагшадай өөһэдэйнь зураһан точканууд, таблицанууд, схемэ-д, зурагууд, мүн багшанарайн-хүтэлбэри доро һурагшадай гаһан газетэ, журнал болон аль-нууд байдаг. Тэрэшэлэн эдэ һур-линуудта арадай агууехэ хэлэн ай хөөрэлдөөнүүд болодог, гээг-кэ ябаһан һурагшадта саг үргэл-туһаламжа үзүүлэгдэжэ байдаг.

Багшанарай нилээд олон коллек-вүүд эрхим багшанарай түрүү й дүршэлые халан абажа, һу-шадай һайн успеваемость туй-даг байха юм. Жэшээлхэдэ, ан-Удын № 30, 5, 15, 31, 24, 34-и һургуулинуудай коллективүүд рбадахи четвертьдэ 88—92 про-нт успеваемость туйлаһан байна. жэнгын ба Хоринн дунда һур-линуудай, Подлопатинска ба хтын долоон жэлэй һургуулинуу-й, Баруун Үльдиргын ба Тем-нскэ эхин һургуулинуудай һур-шадай коллективүүд һурагшадай певаемостиие дээшэлүүлхэ хэрэг-мүн муу бэшэ амжалта туйлана. Гэхэ зуура, республикын һургуу-нуудтахи хүдэлмэридэ ехэхэн тагдалнууд бии байна. 1951 — 52 оной һуралсалай жэлдэ рес-бликын бүхы һурагшадай 18 оцентнь хоёрдохи жэлээ үлэһэн йгаа.

Мүнөө ябажа байгаа һурал-лай жэлдэ үнгэрэгшэ жэ-л алдуунууд мүн лэ дабтаг-даар. Республикын олохон ргуулинуудта һуралсалай-хү-мүүжүүлгын хүдэлмэриин хангал-гүйгөөр табигдаһан дээрэһээ һу-рагшадайнь успеваемость тон муу байна. Олон һурагшад ород хэлээр, тематикаар хангалтагүй сэгнэлтэ байна. Һаяхан дүүрэһэн гурбадахи твертиин дүнгүүд хадаа дээрэ хэлэгдэһые эли тодоор гэршэлэн руулна. Гурбадахи четвертьдэ спубликын һургуулинуудта һу-рагшадай успеваемость оройдоо 77 оцент болоо. Илангаяа Зэдын, ын, Тарбагатайн, Баунтын, То-рин аймагуудта һурагшадай успе-ваемость ехэ муу байба. Эдэ аймагуудта һурагшадайнь успеваемость 1—74 процент болоно. Улан-Удэ городой зарим һургуулинуудта һу-рагшадай успеваемость бүришье үнгэрһэн жэлэй гурбадахи четвертиинхиһээшье доошоо ороһон байна. Жэшээлхэдэ, № 20 һургуулида һурагшадайнь успеваемость 15,5 процентээр, № 35 һургуулида —15,7 процентээр, № 18 һургуулида—11,0 процентээр, № 2 һургуулида 9 процентээр доошолһон байха юм.

Республикын һургуулинуудта яахадаа иимэ байдал тохёолдооб гэхэдэ, республикын Гэгээрэлэй министерство болон арадай гэгээрэлэй зарим органууд, мүн тэрэшэлэн нютагай зарим партийна комитедүүд һургуулинуудтахи хүдэлмэриие ёһо тэдыгээр, халирхайгаар хүтэлбэрилнэ.

Экзаменай эхилтэр һараһаа үлүү саг үлөө. Энэ үе соо һургуулинуудтахи хүдэлмэриие һайжаруулха гээшэ зайлашагүй шухала. Һургуулинуудай хүдэлмэриин бүхы дутагдалнуудые усадхаха талаар нютагай партийна комитедүүд болон советскэ органуудай үмэнэ ехэ зорилго табигдана. Тэдэнэр һургуулинуудтахи партийна организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулхын, багшанарай политическэ эрдэмые ба педагогическа мэргэжэлые дээшэлүүлхын түлөө оролдохо ёһотой. Һуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые дары усадхахын тула һургуули бүхэндэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала.

Һуралсалай жэлые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ комсомольско болон пионерскэ организацинууд мүн лэ ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Эдэ организацинууд һуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэлгэдэнь багшанарта туһалха уялгатай. Комсомольско болон пионерскэ организацинууд һурагшадай жүрамые саг үргэлжэ һайжаруулха зуураа, ном һайнаар үзэхэ, журамаа һайжаруулха эрмэлзэлгэ тэдэнэртэ түрүүлхэ ёһотой.

Экзаменай урдахи үдэрнүүдтэ һурагшадай һуралсал ба амаралтые зүбөөр эмхидхэхын тулада һургуули болон түрэлхид һаналаа ехээр табиха зэргэтэй.

Эдэ үдэрнүүдтэ арадай гэгээрэлэй органууд һургуулинуудай хүдэлмэридэ саг үргэлжын анхарал хандуулха, багшанарта зохихо туһаламжа үзүүлхэ уялгатай.

Һуралсалай жэлэй дүүрэтэр үлэһэн саг соо урдань үзэһэн материалнуудые дабтаха гээшэ шухала байна. Хэрбээ багшанар һуралсалай сагые зүбөөр эмхидхэбэл, жэл соо һурагшадай олоһон эрдэмыень бэхижүүлжэ, жэлэй бүхы программые һурагша бүхэндэ һайнаар ойлгуулжа шадаха байна. Һурагшад үзэһэн материалнуудаа дабтахадаа, жэл соо олоһон эрдэмээ бэхижүүлхэ арга боломжотой.

Экзаменда бэлэдхэхэдээ һургуули бүхэн һуралсалдаа гээгдэжэ ябаа һурагшадай дунда ехэ хүдэлмэри хэхэ ёһотой. Республикын һургуулинуудта гээгдэгшэ һурагшад үшөөл олон байна, гэбэшье тэдэнэртэ бага туһаламжа үзүүлэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Улан-Удэ городой № 20, 35, 27 һургуулинуудта, мүн Кыренэй дунда, Старо-Курбын долоон жэлэй, Ехэ-Куналейн дунда һургуулинуудта энэ талаар хүдэлмэри үшөөл хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Багша хадаа һурагшадайнгаа успеваемостиие саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ гэжэ оролдохо ёһотой, тиимэһээ гээгдэгшэ һурагшадта туһаламжа үзүүлхэ гээшэ тэрэнэй нангин уялга болоно.

Республикымнай һургуулинууд 1952—1953 онуудай һуралсалай жэлые эрхимээр дүүргэхэ гэжэ арад олониитэ найдана. Энэ найдабарииень бэелүүлхын түлөө оролдолго хэшээл гаргаха гээшэ арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй нэрэ хүндын хэрэг мүн.

Хүдөөгэй залуушуулай һургуулинуудта экзамен эхилбэ

Российска Федерацида хүдөөгэй залуушуулай һургуулинууд олошорно байна. Мүнөө РСФСР-тэ тиимэ ...0 һургуулинууд ба тусхай олон ...н классууд тоологдоно. Тэдээндэ ...0 мянга шахуу залуу колхозни-д һуралсана. Хүдэлмэриһөө та-шгүйгөөр, тэдэнэр долоон жэлэй эрдэмтэй болоно.

РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын эдэ һургуулинуудта экзамен эхилээ. Энэ жэлдэ 40 мянга шахуу хүбүүд, басагад долоон жэлэй һургуулиин курсын түлөө экзамен бариха юм.

(ТАСС).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кяхтын аймагай Пограничиа МТС-эй Николай Самойловай хүтэлбэрилдэг түрүү тракторна бригадын механизаторнууд хабарай хахалалга хэжэ байна.
А. Алгазинай фото.

КЯХТЫН КОЛХОЗУУДТА

1. ТҮРҮҮ ТРАКТОРНА БРИГАДА

Кяхта городһоо хойшолон шоссе харгыгаар 18 километр ябахада, Табангуудай тала дайдын урда зүгтэхи тариянай талмай нэмжынэ. Эндэ хэдэн жэлэй урда тээ байгуулагдаһан полевой станай гэр байранууд хабарай халуун ажалай центр болонхой. Мүнөө хабар энэ станда эгээн түрүүлэн Пограничиа МТС-эй Николай Григорьевич Самойловой хүтэлбэрилдэг тракторна бригадын механизаторнууд ерэһэн байна. Тэдэнэй асарһан механизмуудай дунда манай ороной заводуудай эльгээһэн ДТ—54, ЧТЗ, АТЗ—НАТИ гэхэ мэтын хүсэтэ тракторнууд бии.

Мүнөө эдэ механизаторнууд харьяата Калининай нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ полевой хүдэлмэринүүдые үргэн далайсатайгаар ябуулжа байна. Хахалалга ба борнойлго түлэг дундаа ябана. 400 гаран гектар парай ба намарай парай талмайда эртын борнойлго хэгдэжэ, шиниг нойто баригдаа. Мүнөө эртын культурануудай тарилгын газар элдүүрилэгдэжэ, газарай хахалалга амжалтатайгаар ябуулагдажа байна.

Хахалалгын түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, бригадын трактористнууд халаанайнгаа даалгабариие амжалтатайгаар дүүргэнэ. Трактористнууд Александр Капустин, Василий Тугутов, Нима Ранжуров, Константин Петров гэгшэд хүдэлмэриин түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ даалгабаринуудаа үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээнь, тракторист Александр Капустин халаан соогоо 6,5, гектар хахалхын орондо апрелиин 9-нэй үдэр 10 гектар хахалаа. Тэрэшэлэн тракторист Василий Тугутов «НАТИ» тракторaар халаан соогоо 6 гектар хахалхын орондо 7 гектар хахалһан байха юм.

Республикынгаа 30 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтануудаар угтахын түлөө дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаһан тус бригадын механизаторнууд хабарай тарилгые агротехническэ эрхим болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэхын түлөө бүхы арга боломжоёо дүүрэн хэрэглэхэ хүсэлэнтэй байһан тухайгаа мэдүүлнэд.

Энээнтэй хамта тус бригадын хүдэлмэридэ тохёолдодог дутагдалнуудые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Лазарев, парторганизациин секретарь нүхэр Саттаров гэгшэд механизаторнуудта зохид һайн условии үшөө байгуулаагүй байна. Мүнөө дээрээ эдэ нүхэд Усть-Кяхта тосхонһоо гараагүй, харин хатарша моридуудта һуужархёод, үйлсэ хоорондуур гүйлгэлдэхэһөө бэшэ, полевой станууд дээгүүр ябаагүй байна.

Нүхэр Самойловой хүтэлбэрилжэ байгаа тракторна бригадын байрлаһан полевой стан огто түхеэрэгдээгүй, гэрнүүд соонь хүйтэн, хамтын ута нарнуудһаа бэшэ ондоо юушьегүй. Ханануудтань нэгэшье лозунг, плакат гэжэ байхагүй, газетэ, журналнууд абаашагдадаггүй юм.

Энэ бригада тус колхозой тариянажалай № 1 бригадын (бригадирынь С. Чумаков) тарилгын 95 процентые хэхэ юм. Гэбэшье, тариянажалай бригадын бригадир нүхэр С. Чумаков тракторна бригадада ямаршье туһаламжа үзүүлнэгүй.

2. ГАЗАР ГЭДЭЖЭ, ТАРИЛГА ХЭХЭЭР БОЛОО!

Нүхэр Самойловой тракторна бригадаһаа 5—6 километр тухай газарта, Дэргэтэ дабаанай эбэртэ, Маленковой нэрэмжэтэ колхозой поли болоно. Эндэхи полевой станай дэргэдэ үбэлэйхи шэнгеэр тракторнууд, сеялкэнүүд ба плуг, борнойнууд жэрылгэжэ табигданхай.

Энэ станай гэртэ ороходо хоп жэн. Гансахан 50 гаран наһатай хүгшэнһөө бэшэ, хэншье үгы.

—Трактористнуудтнай хаанаб?— гэжэ асуухадамнай, «колхозойнгоо центр ошонхой, газар хүйтэн аад, эртын борнойлго дүүргээд, бусашанхай» гэжэ харюусаба.

Үнэндөөшье тиимэ бэшэ. Үбэр наруули газарай полинууд 25 — 30 сантиметр хүрэтэр гэдэнхэй. Тэндэ ямаршьегүй хахалалгые эхилжэ болохоор байна. Нүхэр Самойловой бригадынхид газараа һайн шанартайгаар хахалжа байна. Теэд, зэргэлжэ байһан нүхэр Будаевай тракторна бригадын хүдэлмэрилхэ полинууд гэдээгүй хүйтэн запгаараа хүрэшэнхэй гэжэ этигэхын аргагүй. Юуб гэхэдэ, тус тракторна бригадын полинууд бултадаа шахуу эбэр наруули газарта юм.

Кяхтын аймагай колхозуудай тарилгын полинууд бултадаа шахуу хэбэрэг түргэн гэдэдэг, эльһэн шара шоройтойнь мэдээжэ. Тиимэһээ тарилгын хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулхада ямаршье һаад эндэ байхагүй. Ушар иимэһээ, аймагай колхозууд полевой хүдэлмэринүүдтэ трактор машинануудаа, мори унаагаа дүүрэн хүсөөрнь табиха ёһотой.

Б. Дымбрылов, манай корреспондент.

Бургалтайн МТС-тэ хубилалта болоогүй

Манай газетын февралиин 11-нэй номерто Торнин аймагай Бургалтайн МТС тухай статья толилогдоһон байгаа. Тус МТС трактор болон хүдөө ажахын машина зэмсэгүүдэй заһабарилгые хангалтагүйгөөр ябуулна гэжэ энэ статья соо шүүмжэлэгдэһэн байха юм. Тэрэ гэһээр нилээд удаахан саг үнгэрбэ. Хабарай урин дулаан саг срэжэ, олон МТС-үүдэй тракторна бригаданууд хабарай эртын борнойлго болон полевой бусад хүдэлмэринүүдые хэжэ эхилээ.

Гэхэ зуура, Бургалтайн МТС-эй гараж соо апрелиин 9-нэй байдалаар аяар 19 трактор харьяата колхозуудтаа үшөө гараадүй байна. Яахадаа иимэ олон тракторнууд мүнөө болотороо гараж соогоо хэбтэжэ байнаб гэжэ асуухада, МТС-эй директор нүхэр Баранов иигэжэ харюусаба:

—10 тракторaймнай 9-ниинь задалагданхай, заһабарилагдажа байна. Зүгөөр, шухала хэрэгтэй зарим частьнууд дутана. Хэрбээ запчастьнуудтай болоо һаа, хэзээшьегүй бэлэн болохо юм. Нүгөө 9 тракторынь заһагдаһан аад, комисси шалгахадаа элдэб жэжэ заһабаринуудые нэмэжэ хэхые дурадхаһан байгаа. Багахан зарим дутагдалнуудынь мүнөө усадхагдажа байна.

Заһабариһаа гараһан тракторнуудые тарилгын хүдэлмэриин урда тээ туршажа үзэхэ, тоһодохо, шүрэб ба гайкануудыень шангалха гэхэ мэтэ хүдэлмэриие МТС-эй директор тооногүй. Тракторнууд гаражһаа гараад, тэрэ дары тарилгын хүдэлмэридэ орохо гэжэ нүхэр директор буруу бодоно. Гараж соо задалагдаад байһан 3—4 тракторнуудта хүдэлмэрилхэ трактористнууд олдоогүй байһаар. Тиихэдэ бэшэшье тракторнуудынь трактористнуудаар гүйсэд хангагдаагүй байна. Жэшээнь, № 4 тракторна бригадада 4, № 5 тракторна бригадада 3 трактористнууд дутуу. Юуб гэхэдэ, үбэлэй үедэ «Улаан Бургалтай», «Красное знамя», Ленинэй нэрэмжэтэ болон харьяата бусад колхозуудынь трактористнуудай курсада хүнүүдые эльгээгээгүй байшоо. Тиимэһээ эдэ колхозуудта трактористнууд дутаад байна.

Бургалтайн МТС харьяата колхозуудтаа договорно уялгануудые баталаагүй байһаар. «Ойрын үдэрнүүдтэ баталхабди, договорно уялга баталха гээшэ бага хэрэг бэшэ», гэжэ нүхэр Баранов мүнөө болотор энэ хүдэлмэри тоогоогүй байһанаа зүбтүүлхэ һанаатай хөөрэнэ.

Эдэ бүхы алдуу дутуунууд юундэ тохёолдооб гэхэдэ, МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд трактор болон хүдөө ажахын машина зэмсэгүүдэй заһабарилгые тоогоогүй.

Тракторнуудаа ойрын үдэрнүүдтэ гүйсэд заһабарилха, трактористнуудаа хүсөөжэ табиха, харьяата колхозуудтаяа договорнуудые баталха, механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхэ, нийтэ-политическэ хүдэлмэри һайнаар ябуулха гээшэ МТС-эй хүтэлбэрилэгшэдэй хойшолуулагдашагүй зорилго мүн.

Д. Доржиев, манай корреспондент.

Ажалай үндэр бүтээсэ

Зэдын аймагай түрүү механизаторнууд республикынгаа 30 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтануудаар угтахын түлөө социалистическэ мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлнэ.

Тэдэнэр хабарай полевой хүдэлмэриие эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтаад, ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа байна. Үшөөтэйн МТС-эй түрүү тракторна бригаданууд һайнаар хүдэлмэрилнэ. Жэшээнь, № 2 тракторна бригада (бригадирынь Каримов), № 4 тракторна бригада (бригадирынь Банзанов) эртын борнойлгын түсэбые 3 хоног соо дүүргээ. Мүнөө тэдэнэр түсэбһөө гадуур пар ба намарай пар борнойлжо байна. Эдэ бригадануудай тракто-ристнууд мүнөө МТС соогоо түрүүлжэ ябана.

Мүн Цагаан-Усанай МТС-эй түрүү трактористнууд нүхэд Г. Романов, Г. Шишмарев гэгшэд борнойлго дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, ажалай үндэр бүтээсэ туйлана. Тэдэнэр халаан соогоо 80—90 гектар хүрэтэр пар борнойлно.

Аймагай түрүү механизаторнууд республикын 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абанхай. Абаһан уялгаяа бодотоор бэелүүлхын түлөө тэдэнэр эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна.

М. Нимаев.

Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөн

«Серп и молот» гэжэ Московско заводой прокатчигууд Майн 1-нэй хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаад, үйлэдбэриин ехэ амжалта туйлана.

«300» ба «450» гэжэ стануудай коллективүүдэй хоорондо эдэбхитэй мүрысөөн хэгдэнэ. «450» гэжэ станай бүхы гурбан халаан түсэбһөө гадуур ехэ металл үдэр бүри үгэнэ. Залуу мастер Андреевэй хүтэлбэрилдэг вальцовщигууд эгээн бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр часһаа үлүү хүдэлмэриин саг үдэр бүри алмадаг ба даалгабарилаа нэмэлтэ болгон ехэ металл гаргадаг байна.

Энэ амжалта «300» станай прокатчигуудые зоригжуулаа. Тэдэнэр Майн урда тээхи уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Станай бүхы халаанууд үдэр бүри түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэ.

СВЕРДЛОВСК. Верх-Исетскэ заводой мартеновскэ пеэшэнгүүдэй булад хайлуулагшад Майн урда тээхи мүрысөөндэ ехэ амжалта туйлаба. Тэдэнэр хүнлэ шэгнүүритэй металл түргөөр хайлуулгын тооё үнгэрһэн һарынхитай сасуулхада хоёр дахииһаа үлүүгээр ехэ болгобо.

ТАГАНРОГ. Таганрогско загаһа барилгын-моторно станциин хангадаг загаһа барилгын колхозуудай бригаданууд Майн урда тээхи мүрысөөндэ оролсожо, загаһа барилгые үдэр бүри ехэдхэнэ. Загаһа барилгын зэр зэмсэгүүдые шадабаритайгаар хэрэглэн, «Красная звезда» колхозой Мироновой бригада 11 үдэр соо түсэбһөө гадуур 8 тонно үлүүтэй загаһа бария. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой бригаданууд ехэ загаһа бариба. Христофоровой бригада хоёр белуга бария. Тэдэнэр, тус бүридөө 210 килограммһаа үлүү болоһон байна. Нэгэ белугаһаа 60 килограмм түрсэ абтаа.

Апрелиин 13. (ТАСС).

Нэгэ үдэр 30 мянган пүүд сельдь бариба

ЮЖНО-САХАЛИНСК, апрелиин 10. (ТАСС). Сахалинай баруун эрьеын дэргэдэ суднанууд түрсээ хаяжа байһан сельдиин угаа олоороо ябажа байһые хараба. Энэ загаһан 200 километртэ угаа ехээр бүлэглэн ябана.

Загаһашадай бригаданууд загаһа ехээр барина. Үсэгэлдэр загаһанай «Калинино» гэжэ заводой бригаданууд 30 мянган пүүд загаһа нэгэ үдэр соо барижа, сүүдхын түсэбые ехээр үлүүлэн дүүргээ.

Унинэй слесариие амаршална

«Коммунар» гэжэ Архангельска модо хюрөөдэлгын заводой коллектив Архангельскын модоной заводууд дээрэ 50 жэл хүдэлмэрилһэн унинэй слесарь Василий Алексеевич Игнатовые амаршалба. Сугтаа хүдэлмэрилжэ байһан нүхэдынь, заводой дирекциин ба партийна организациин түлөөлэгшэд нүхэр Игнатовые халуунаар амаршалаа. Нүхэр Игнатов ой модоной ба саарпанай промышленностиин министр Г. М. Орловһоо амаршалгын телеграмма абаба. В. А. Алексеевые тэрэнэй нэрэтэй часыгаар шагнаһан тухай тус телеграмма соо хэлэгдэнэ.

(ТАСС).

Советско-шведскэ худалдаа наймаанай харилсаанууд тушаа

Шведскэ худалдаа наймаанай делегацитай хэгдэжэ амжалтатайгаар дүүрэһэн хэлсээнэй ашаар, 1953 ондо СССР-эй ба Швециин хоорондохи эд товарай эрьесэ тухай Протокол энэ оной апрелиин 9-дэ Москвада баталагдаа.

1953 ондо СССР-эй ба Швециин хоорондоо абалсаха зүйлнүүд тушаа Протоколоор тогтоогдоһон спискүүд соо советско-шведскэ худалдаа наймаанда заншал болоһон товарнууд оруулагдана.

Энэ хэлсээн хани барисаата харилсан ойлголсолгын оршон байдалда болоо, хоорондоо худалдаа наймаанай харилсаа хүгжөөхэ гэһэн хоёр талын дура хүсэлые харуулаа.

Советскэ талаһаа—СССР-эй дотоодын ба гадаадын худалдаа наймаанай Министр А. И. Микоян, Шведскэ талаһаа—Швециин Онсо ба бүрин эрхэтэ посол г-н Р. Сульман Протоколдо гар табиба.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Түрүү агитаторнууд-малшадай хүдэлмэри тухай

Партиин XIX съездын директиbэнүүд малажал хүгжөөхэ талаар тон ехэ зорилгонуудые манай орондой малшадай үмэнэ табиһан байна.

1953 оной туршада манай республикын колхозуудта үхэрэй тоо—13,7 процентээр, хониной—17,6 процентээр, адууһай—6,5 процентээр, шубууһай — 1,5 дахин үлүүгээр олошорхо зэргэтэй. Адуу малай ашаг шэмэ нилээд дээшэлүүлэгдэхэ болоно. Һаамхай үнеэн бүринһөө 720 литр һү һааха, нарин ноһотой хонинһоо—4,2 килограмм ноһо; нарибтар ноһотой хонинһоо—3,7 килограмм, шэрүүбтэр ноһотой хонинһоо—3,1 килограмм, шэрүүн ноһотой хонинһоо—1,7 килограмм ноһо хайшалха гэжэ хараалагдана.

Эдэ ехэ ба харюусалгатай зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ малшадай, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй хүсые элсүүлхэ шухала. Энэ хэрэгтэ ниитэ-политическэ хүдэлмэри горьтой үүргэ дүүргэхэ байна.

Манай республикын партийна организацинууд ажахын-политическэ зорилгонуудые дүүргэлгэдэ ажалшадые элсүүлхэ талаар горьтой дүй дүршэлтэй болоһон байна. Олохон партийна организацинууд, тэдэнэй агитаторнууд политическэ хүдэлмэриин бүхы олон янзын формо ба арга методуудые хэрэглэн, малшадай дунда партиин XIX съездын материалнуудые, «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ И. В. Сталинай гениальна зохёолые тайлбарилха хүдэлмэрие үргэнөөр ябуулна, малажал хүгжөөхэ түсэбөө дүүргэлгэдэ тэдэниие шадамараар элсүүлнэ.

Жэшээлхэдэ, Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой партийна организаци агитколлектив малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайнаар ябуулна. Тэндэхи агитаторнууд лекци, элидхэл хэжэ, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ, газетэ уншалга эмхидхэжэ партиин XIX съездын материалнуудтай малшадые һайнаар танилсуулдаг юм. Тэдэнэр Советскэ Союзай дотоодын ба уласхоорондын байдал тухай малшадта хододоо хөөрэжэ үгэдэг. Түрүү агитаторнууд нүхэд Д. Гармаев, Б.-Х. Вампилова нэдели бүридэ малшадай дунда хоёр дахин хөөрэлдөө үнгэргэнэ. Мүн газетэ уншалга эмхидхэдэг, «дайшалхы хуудаһануудые» гаргадаг юм. Нүхэр Гармаев хөөрэлдөө хэхэдээ, ниитын малажалые хүгжөөхэ талаар колхозниигуудай үмэнэ табигдажа байһан зорилгонуудтай нягтаар холбодог юм. Иигэжэ колхозой агитаторнууд артелиингээ гэшүүдые гүрэнэй түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ эмхидхэн элсүүлдэг байна. «Коммунизм» колхоз жэл бүри гүрэнэйнгөө урдахи уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэнэ, малайнгаа тоо толгойе олошоруулна, ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлнэ.

Кабанскын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизацини агитаторнууд малшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри муу бэшээр эмхидхэнэ. Агитатор Бабичевай үүсхэлээр һүнэй-товарна фермэ дээрэ улаан булан эмхидхэгдэжэ, радиоприёмник тодхогдоһон, патефон, шатар, даам, ном дэбтэр, газетэ болон журналаар хангагдаһан байна. Агитаторнууд лозунг, плакат гэхэ зэргын харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые хаһа саг соонь шэнэлжэ, ханын газетэ, «дайшалхы хуудаһануудые» гаргажа байдаг. Тэдэнэй малшадтай хөөрэлдөө үнгэргэдэг, газетэ уншажа үгэдэг байна. Хөөрэлдөөндэ яажа бэлэдхэхэ тухайгаа нүхэр Бабичев иигэжэ хөөрэнэ: «Ямаршье темээр хөөрэлдөө үнгэргэхэеэ, тэрээндэ эртээнһээ бэлэдхэдэг байнаб. Нэн түрүүн хөөрэлдөөндэ хэрэглэхэ материалнуудые суглуулдагби. Темэеэ колхозой үмэнэ табигдажа байһан зорилгонуудтай холбохын тулада колхозойнгоо, фермын, тус тус малшадай хүдэлмэри тухай тоо баримтануудые оложо абадагби. Хөөрэлдөө иимээр үнгэргэхэдэ һонирхолтой болдог. Хөөрэлдөөнэй хабаадагшад өөһэдынгөө һанамжануудые хэлэдэг, фермын хүдэлмэриин дутуунуудые элирүүлдэг, хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай хөөрэдэг байна». Партиин XIX съезд дээрэ нүхэр Маленковой хэһэн элидхэлэй «Хүдөө ажахы» гэжэ разделээр хөөрэлдөө хэхэһээ урда тэрэ, тэрэниие һайнаар уншажа, конспект табиһан байгаа. Тиигээд табанжэлэй эсэстэ фермынгөө хэды шэнээн малтай болохо, малай ашаг шэмын хэр дээшэлхэ байһан тухай тоо баримтануудые бэлэдхэлсэн байнаб. Малые эдеэлүүлгэ ба харуулһалга һайжаруулһанай дээрэһээ тэрэнэй ашаг шэмэ үгэлгын хэр дээшэлдэг байһаниие харуулһан жэшээнүүдые бэлэдхэжэ байгаа. Малайн фермын һаалишан И. Власова үнеэдээ шэмэтэ тэжээл ба концентрадуудые эдюулэлсэдэг дээрэһээ үнгэрэгшэ жэлэй 11 һарын турша соо һаамхай үнеэн бүринһөө 900 литр һү һааһан юм. Һаалишан нүхэр Бабинцева һү һааха жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн ба 17 үнеэнһээ 17 тугал абажа тэнжээһэн байна. Хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө эдэ баримтануудые хэрэглэлсэжэ, тэжээлэй база байгуулхын түлөө тэмсэл хадаа ниитын малажалай тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ үндэһэ һуури болоно гэжэ малшадта һануулһан байнаб».

Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшадай дунда 28 агитаторнууд ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулна. Түрүү агитаторнууд—коммунистнууд Ф. И. Горин, Г. Х. Гусляков, Г. С. Рыморев, Ф. Ф. Васильев болон бусад парти, правительствын политикые малшадта саг үргэлжэ тайлбарилан ойлгуулна. Тэдэнэр хадаа малшадые культурна талаар хангаха хэрэгтэ ехэ анхарал табидаг. Партийна организацинн, тэрэнэй агитаторнуудай үүсхэлээр колхозой малай фермэнүүд дээрэ 7 улаан булан эмхидхэгдэнхэй. Улаан булан бүридэ радиоприёмник тодхогдонхой. Уранһайханай, политическэ, хүдөө ажахын литература, газетэ, журнал, хүгжэмэй инструментнүүд бии. Малай үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо малшадта 3 концерт табигдаһан, 5 дахин кинофильм харуулагдаһан байна. Тэрэшэлэн «Табанжэл соо хүдөө ажахын хүгжэлтэ», «И. В. Сталин— социализмһаа коммунизмда орохо уридшалһан гурбан условинууд тухай», «Малажалай ажал схэтэй хүдэлмэриие механизацилха», «Малажалай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ» гэһэн темэнүүдээр, уласхоорондын байдал тухай лекцинүүд малшадта уншагдаһан байха юм.

Агитационно-ниитын ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри малшадай политическэ болон ажалай эдэбхиие дээшэлүүлдэг, ниитын малай тоо толгойе олошоруулха ба ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлхэ зорилтые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө габшагай ажалда тэдэниие зоригжуулдаг гээшэ. Тус колхоз 1952 ондо мал үсхэхэ түсэбөө бүхы түрэлөөрнь дүүргээ. Малаа һайнаар харууһалһанай ба ашаг шэмыень дээшэлүүлһэнэй түлөө 53 колхознигууд нэмэлтэ түлэбэри абаа. Мүнөө колхозой малшад мал үсхэбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые майн 30 хүрэтэр дүүргэхэ социалистическэ уялга абаад, республикынгаа 30 жэлэй ойе эрхимээр угтаха зорилготойгоор ниитынгээ малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр түгэсхэхын, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын түлөө тэмсэжэ байна.

Социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин агитатор нүхэр Шидеев ехэ анхарал табидаг байна. Тэрэ хадаа малшадай дунда социалистическэ мүрысөө үүсхээд, малшадай абаһан уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулна. Энэ зорилгоор нүхэр Шидеев 5 хоног бүридэ мүрысөөнэй дүн гаргадаг. Тэрэнээ үйлэдбэриин зүблөөнүүд дээрэ зүбшэн хэлсэлгэдэ табидаг, «дайшалхы хуудаһанда» бэшэдэг байна.

Гэхэтэй хамта малшадай дунда хүдэлмэрилдэг зарим агитаторнууд ойлгууламжын хүдэлмэри үшөө һулаар ябуулна, малшадые культурна талаар хангаха хэрэгтэ анхарал багаар табина. Иимэ баримтанууд Байкало-Кударын аймагай Молотовой, Кировэй, «Путь к коммунизму», Заиграйн аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ, Ториин аймагай зарим колхозуудта үзэгдэнэ.

Эдэ дутуунуудые зайсуулжа, малшадай дунда политическэ хүдэлмэри һайжаруулһанай үндэһөөр мал үсхэбэрилхэ түсэбөө республикынгаа 30 жэлэй ой хүрэтэр дүүргэхэ хэрэгтэ тэдэниие элсүүлхэ гээшэ партийна организацинуудай арюун уялга болоно.

П. Разуваев.

Николай Галичкин Баруун-Тарбагатайн леспромхоздо наймадахи жэлээ шофёроор хүдэлмэрилхэ зуураа, үдэрэйнгөө нормые хододоо 1,5—2 дахин дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. А. Галичкин.

Д. Щапинай фото.

Абаһан уялгаяа дүүргэнэ

Паровозо-бүтээлгын заводой зэд шудхалгын цехын коллектив Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсохо зууураа, апрелиингээ даалгабари һарын 25-да дүүргэхэ, голодһо гаргалгые түрүүшын кварталайхида орходоо 10 процентээр бага болгохо, рационализаторска 15 дурадхал оруулха ба 30 мянган түхэригэй алмалта хэхэ гэһэн уялгануудые абаһан юм.

Энэ эмхитэй коллектив абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Жэшээлхэдэ, апрелиин түрүүшын 10 хоногой даалгабариие тэдэнэр 140 процент дүүргэв.

Үнгэрэгшэ үдэрнүүдтэ формовщик нүхэр Богинский, хабсаргагша Чимитов, обрубщик Михайлов, зэд хайлуулагша Имен-Ахун гэгшэд илангаяа һайнаар хүдэлмэрилөө. Эдэнэр дунда жэшээгээр халаан бүхэнэйнгөө даалгабариие 210—245 процент дүүргэнэ. Стахановец Имен-Ахун энэ жэлэй түрүүшын кварталда 340 түхэригэй алмалта хээ.

С. Черненко.

Загаһашадай бэлэг

Ярууныи аймагай загаһашад республикынгаа 30 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэжэ шиидээд, майн 30 болотор хахад жэлэйнгээ даалгабари дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Жэшээлхэдэ, загаһанай заводой Василий Орловой хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай бригада 6 һарынгаа даалгабари дүүргэнхэй. Энэ бригадынхид хахад жэлэйнгээ даалгабариһаа гадуур 200 пүүд загаһа гүрэндөө үгэһэн байна. Нүхэр Орлов туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй республикын ойн һайндэр болотор үшөө 200 пүүд загаһа барихабди гэжэ мэдүүлбэ.

В. Байбородин.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

Партийна ажабайдалые хангалтагүйгөөр харуулдаг газетэ

Сэлэнгын аймагай партийна организаци нилээд олон коммунистнуудтай. Колхозуудай, МТС-үүдэй, промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай эндэ хэдэн олон партийна организацинууд тоологдоно. Тэдэнэй ажабайдалые гүнзэгыгөөр харуулха, коммунистнуудай үдэр бүриин ажал хэрэг тухайда хододоо бэшэжэ байха гээшэ аймагай газетын тон хүндэтэй, зайлашагүй шухала уялга байһаниинь элитэ.

Тиин «Улаан Сэлэнгэ» газетын энэ жэлэй гурбан һарын туршада гараһан номернуудые абажа үзэебди. Тэдэниие уншаад байхадаа аймаг доторхи партийна эхин организацинуудта партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриин хэр зэргээр табигдаһые мэдэхын аргагүй.

«Шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ» гэһэн түрүү бэшэг, «Партийна гэгээрэлэй сетьдэ партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдые шудалха тухай» гэжэ КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Агильдинай статья, партиин айкомой IV пленум тухай материал, мүн «партгруппануудай үүргынь үргэхэ», «Ниитэ-политическэ хүдэлмэриие шангадхаха» гэһэн хоёр информацинууд энэ гурба һарын туршада толилогдонхой байба.

Харин партийна ажабайдалай асуудалнуудаар парторганизацинуудай секретарьнуудай, партгруппануудай, жиирэй коммунистнуудай бэшэһэн нэгэшье статья энэ үе соо толилогдоогүй. Партиин айкомой орган байһан аймагайнгаа газетэдэ тус айкомой хүдэлмэрилэгшэд, бюрогой гэшүүд тон үсөө бэшэдэг гэхэдэ алдуу болохогүй.

Энэ жэлэй гараһанһаа хойшо партиин айкомой секретарьнууд нүхэд Башинов, Федоров гэгшэд, айкомой таһагуудые даагшанар аймагайнгаа газетэдэ нэгэшье статья бэшээгүй.

Толилогдоһон эдэ хэдыхэн статьянууд удха ба найруулгынгаа талаар дутагдалнуудтай гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Жэшээнь, «КПСС-эй айкомой IV пленумһээ» гэжэ январиин 17-ной номертонь толилогдоһон материал абажа үзэе. Энэ материал хоёр колонко эзэлнэ.

Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэхэ тухай, колхозно хүтэлбэрилхы кадрнуудай дунда ябуулагдаха хүдэлмэри ба тэрэниие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа.

Нэгэдэхи асуудалайнь ямараар зүбшэн хэлсэгдэһэн тухайда газетэ оройдоо гурбан мэдүүлэлтэй миил хэдыхэн мүрэ бэшээд дүүргэж[…] хиһэн байна. Энээн дээрэһээ хар[…] хада, шухала энэ асуудал тон [...] тэдыгээр зүбшэн хэлсэгдэһэн б[…] гаа ха гэжэ тобшолол хэмээр [...] лоно. Тиихэдэ хоёрдохи асуудал[…] партиин айкомой секретарь нү[…] Федоров элидхэл хэһэн байгаа.

Тиин энэ элидхэлынь тус ма[…] риалай ехэнхи хубинень эзэл[…] Энэ асуудалай хэр зэргээр зүбш[…] хэлсэгдэһэн тухайда газетэ нии[…] бэшэнэ:

«Үгэ хэлэһэн хүнүүд колхо[…] хүтэлбэрилхы кадрнуудые шэл[…] дэбжүүлгын ба хүмүүжүүлгын [...] тагдалнууд тухайда дэлгэрэнгы[…] тогтоһон байна». Теэд энээн ту[…] да хүнэй юун гэжэ хэлэһэн, ям[…] шүүмжэлэл хэһэн тухайда тод[…] хойгоор юушье хэлэгдэнэгүй шах[…]

Энээниие бэшэһэн хүн пленум[…] байлсаншьегүйгөөр, нүхэр Федор[…] вой элидхэлһээ хараад лэ, ка[…] недтээ һуугаад бэшэжэрхёолтой [...] жэ һанамаар байна. Магад ти[…] бэшэшье байжа болоо. Гэбэш[…] энэ хадаа ехэ муугаар, харюус[…] га багатайгаар бэшэгдэһэн ма[…] риал гэжэ сэхэ тэмдэглэхэ шуха[…]

Саашань мартын 26-най номе[…] тонь «Партгруппануудай үүргы[…] үргэхэ» («үргэхэ» гэхын оро[…] магад «дээшэлүүлхэ» гээ һаа т[…] рамжатай байгаа) гэһэн корресп[…] денци толилогдонхой. Эндэ «Соц[…] лизм» колхозой үүлтэртэ ма[…] һүнэй-товарна фермэ дээрэхи па[…] тийна труппые даагша нүхэр Ц[…] деновагай тоосоос партиин айком[…] бюрогой зүбшэн хэлсэһэн ту[…] хэлэгдэнэ. Теэд энэ материалые [...] шажа үзэхэдэ, партиин айком[…] бюрогой шиидхэбэриһээ ехэнх[…] буулгажа бэшэһэн байба. Жэшээ[…] иигэжэ эндэ хэлэгдэнэ: **«Партгр[…] пын хүдэлмэридэ байһан дутуу[…] дануудые богонихон болзор [...] усадхаха гэжэ КПСС-эй айком[…] бюро нүхэр Цыденовае уялга[…] гэбэл, нимэ:**

а) һарадаа 2—3 дахин партгр[…] пын коммунистнуудай суглаа та[…] жа, фермын хүдэлмэри тухай ас[…] далнуудые зүбшэн хэлсэхэ;

б) ниитэ-политическэ хүдэлм[…] риие шангадхаха, социалистиче[…] мүрысөөе хүтэлбэрилхэ,...

в) коммунистнуудай үүргые үр[…] жэ, фермын хүдэлмэришэдэй хү[…] шадалыень малай үбэлжэлг[…] амжалтатайгаар үнгэргэхын ту[…] хандуулха».

Эдэ жэшээ баримтанууд юу г[…] шэлнэб гэхэдэ, «Улаан Сэлэн[…] газетэ партийна ажабайдалые т[…] дорхой һайнаар саг үргэлжэ х[…] руулха гэһэн тон хүндэтэй ба [...] рюусалгатай үүргэеэ дүүргэнэгү[…]

ТЕОРЕТИЧЕСКЭ КОНФЕРЕНЦИ

«СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ И. В. Сталинай гениальна зохёолые, партиин XIX съездын материалнуудые бэеэ даагаад шудалагшадай теоретическэ конференциие КПСС-эй Зэдын айком үнгэргэбэ.

«Социализмһаа коммуниз[…] орохо замууд» гэһэн темээр нү[…] Аржигаровай элидхэлые семинар[…] хабаадагшад зүбшэн хэлсэбэ.

Теоретическэ конференцидэ [...] гараи хүн хабаадаа.

БМАССР-эй 30 жэлэй ойдо

Дайнай һүүлэй табанжэл соо баригдаһан фабрика

Улан-Удэ городой захада, нарһан тужа соо сэмбын фабрикын үндэр байшангууд үзэгдэнэ. Үтлөөгүүр эртэ. Гоё һайхан автобус сооһоо хэдэн арбаад хүбүүд һубарилдан гаража, бүгэдөөрөө фабрикын үүдэн тээшэ шэглэнэ.

Шэнэ посёлогой үйлсөөр бүд нэхэгшэд хүхюутэй зугаатайнууд һубарилдана. Нюур шарайнуудынь баяртай хүхюунээр согтоно.

Сэмбын фабрикын хүдэлмэришэдэй поселок мүнөө Бурят-Монголой столицын таһаршагүй хубинь болонхой. Харин зургаа-долоон жэлэй урда тээ эндэ зэрлиг ой байгаа һэн. Манай социалистическэ Улан-Удэ оршон тойронойнгоо ой тайгые түрин, улам үргэн ехэ боложо байна бшуу.

Дайнай һүүлэй табанжэл соо баригдаһан сэмбын фабрика хониной элбэг дэлбэг ноһые сэмбэ болгоно.

Фабрикын дэргэдэ үргэн поселок урганхай. Хэдэн зуугаад хүдэлмэришэд гүрэнэй туһаламжаар өөһэдтөө гэрнүүдые барява. Һара бүри хэдэн арбаад бүлэнэр шэнэ байрада ороно. Мүнөө үедэ олон байрата гурбан томо гэр, үмсын хорёод гэрнүүд бүтэжэ байнхай. Поселогой центртэ һургуулиин хоёр дабхар шэнэ шулуун гэр бодхоогдонхой.

Поселогойхид өөрынгөө клубта ерэжэ, кино, зүжэг, концерт харадаг. Хүүгэдэй садууд болон яслинууд, магазиннууд болон столовонууд, эмнэлгын тазарнууд болон культурын бусад эмхи зургаанууд поселогой шарайе шэмэглэнэ.

...Үглөөнэй халаанай эхилхэ саг дүтэлбэ. Фабрикын контрольно будкаар ороһон хүнүүд, цехүүд соогуур таранад. Тэдэниие станогууд, баяртай хүхюун ажал хүлеэнэ.

Бүд нэхэлгын цех. Айхабтар үргэн зал соо станогууд жэрысэ табяатай. Тэдэнэй таһалгаряагүй хүдэлөөн зал соо нэгэн жэгдэ хүнхинэн дуулдана.

Хайшаашье хара, хуу залуу хүдэлмэришэд, басагадууд. Теэд эдэнэр тус фабрикын түрүүшынгээ метр продукци гаргаһан сагһаань хойшо ажаллаһан кадрова хүдэлмэришэд. Бидэнэр Соня Раднаевагай станогой хажууда ошонобди. Зургаан жэлэй урда тон залуухан басаган фабрикын богоһо алхажа ороһон байгаа. Түрүүшын үедэ маргадаг, дүй дүршэл үгыдэдэг байһан юм.

Мүнөө Сониие харыт! Хурганyудынь ямар оншотой түргэнөөр, уян зохидоор хүдэлнэб! Шамбай тэгшэ бэснь, мойһон шэнги хара нюдэнүүдынь—тэрэнэй эршэ зоригтойе гэршэлнэл! Станогоо байлгангүй, ябууд дундаа онгосынь һэлтэн, хоёрдохи станогой таһарһан утаһа залгана.

—Соня манай бэрхэ хүдэлмэришэмнай гээшэ даа!— гэжэ Раднаевагай тухай цех соо хөөрэлдэнэ.— Минн хори наһатай аад, алдартай суутай болонхой.

Хажуудань дүтэ арбан юһэтэй, бүд нэхэгшэ Шура Шишминкина хүдэлмэрилнэ. Энэ басаган хүдэлмэриингөө техникэ дүршэлые эрхим һайнаар шудалаад, халаан соогоо түсэбэй ёһоор табин метр сэмбэ нэхэхын орондо жаран метр нэхэнэ.

Фабриканшье залуу, кадрнуудыньшье залуу. Теэд эдэ залуушуул гайхамшагта хүнүүд лэ, гайхамшагта хэрэг хэнэл!

1950 ондо фабрика проектынгээ хүсэ анхан туйлаһан юм. Тэрэ сагһаа хойшо бүтээн гаргадаг продукциинь хэмжээ улам ургажа байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ 1950 онойхиһоо 234 мянган метр сэмбэ үлүү ехые үйлэдбэрилөө. Мүнөө жэлдэ үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 200 мянган метр шахуу сэмбэ үлүү ехые нэхэхэ байна.

Энэнь имагтал шэнэ техникэ нэбтэрүүлэн шудалһан, үйлэдбэриингөө процессүүдые үргэнөөр механизацилһан, ажалай үлэмжэ болбосон түрүү методуудые хэрэглэдэг болоһон дээрэһээ туйлагдаа. Хүдэлмэришэдэй культурна хэмжээн, профессиональна мэргэжэл ехээр дээшэлээ.

Жэшээнь, утаһа ээрэдэг аппаратна цех соо бүтээсэ багатай хуушан аппарадууд Эсэгэ ороной, шэнэ аппарадуудаар һэлгэгдээ. Гурбан зуун ерэн ээрсэгтэй шэнэ ээрүүлэй машина табигданхай. Энэнь продукци бүтээлгые ехээр дээшэлүүлһэн байна.

Бүд нэхэлгын цех соо станогуудынь хуушан зандаа үлэбэшье, тэдэниие нарижуулан шэнэлһэн, жэшээнь, утаһанай таһархада өөрөө зогсодог оньһоор хангаһан байна.

Мүн нилээд олон хүндэ хүдэлмэринүүд механизацилагдаа. Жэшээнь, нёдондо жэл хүрэтэр бэлэдхэлэй цехтэ түүхэй эдые морёор шэржэ асардаг байгаа. Мүнөө главна механигай таһаг тусхай пневматическа түхеэрэлгэ хээ, тэрээнэйнь ашаар бэлэдхэлэй цехтэ түүхэй эд сэхэ механическаар ородог болонхой.

Баһа нэгэ жэшээ абажа хэлэбэл, бүд хатаалгын таһаг машина түхеэрэлгэнүүдээ үргэдхөөгүй аад, продукци бүтээлгэеэ 40—50 процентээр дээшэлүүлээ. Юуб гэхэдэ, энэ таһагай хүдэлмэришэд рационализаторска хэдэн олон дурадхалнуудые оруулжа, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн байха юм.

Теэд бүхы хэрэг ганса техникэһээ бэшэ, мүн энэ техникые хүнүүдэй эрхимээр шудалжа, дүүрэнээр ашаглан хэрэглэдэг болоһонһоо дулдыдадаг байна. Тус фабрика мэргэжэл ехэтэй хүдэлмэришэдэй кадрнуудтай болонхой. Хүдэлмэришэдэй олонхинь шэнэ прогрессивнэ нормонуудаа амжалтатайгаар үлүүлэн дүүргэнэ. Эрхим бүд нэхэгшэд Суворова, Раднаева, Интигринова, утаһа ээрэгшэ Епифанцева, сэмбэ дарагшад Козлов, Самарина болон бусадай нэрэ республика соогоо алдаршанхай. Эрхим бүд нэхэгшэд нормын ёһоор халаан соогоо 50 метр сэмбэ нэхэхын орондо 65— 70 метр нэхэжэ, 99,5—100 процентыень нэгэдэхи сортоор тушаана.

Фабрика дээрэ машина зэмсэгүүдэйнь бүтээсэ ехээр дээшэлээ. Жэшээнь, аппаратна таһагта машина зэмсэгүүдэй бүтээсэ 1948 онтой жэшэбэл 1952 ондо хоёр дахинһаа үлүүгээр дээшэлһэн, отделочнэ цехтэ хоёр хахад дахин дээшэлһэн байха юм.

Мүнөө үедэ фабрикын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ажалай болон политическэ дэбжэлтэ ехээр дэлгэрэнхэй. Фабрикын коллектив нэгэдэхи кварталайнгаа түсэб болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур арбан нэгэ мянган метр сэмбэ үйлэдбэрилэн гаргаа.

Бурят-Монголой АССР-эй гушан жэлэй ойн һайндэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө, эрхим шанартай продукци гаргалгын түлөө, түүхэй эд болон материалнуудаа арьбалхын түлөө социалистическэ мүрысөөн фабрикын цехүүд соо дэлгэржэ байна. Энэ мүрысөөнэй үедэ үйлэдбэриин новаторнуудай шэнэ шэнэ нэрэнүүд алдаршан гарана.

Жэшээнь, бүд нэхэгшэ Полина Интигринова яатаа һаа онгосонуудаа түргэн һэлгэжэ, утаһынь түргэн орёожо табидаг болохоб гэжэ үниинһөө хойшо бододог байба, ушарынь операци бүхэндэ секунда, минуташье алмажа шадаа һаа, ехэхэн продукци нормоһоо гадуур гаргажа шадаха байгаа. Тиин Интигринова хоёр онгосонуудые нэгэн доро һэлгэхэ гэжэ шиидэһэн байна. Энэ аргаараа Полина Интигринова ехэхэн саг арьбалжа, ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлһэн байна.

Интигриновагай методые фабрикын хэдэн арбаад бүд нэхэгшэд шудалжа эхилэнхэй.

Тус фабрикада новаторнууд олон. Жэшээнь, утаһа ээрэгшэ Мария Епифанцева өөрынгөө туйлалтануудаар хэзээдэшье һанаагаа амардаггүй хүнүүдэй нэгэн юм. Энэ залуу басаганай ажал хэрэг тухай цехын начальник Рихтер иигэжэ хөөрэнэ:

—Мария Епифанцева манайгаа эндэ үнэхөөрөө новатор хүн. Үйлэдбэриингөө технологиие эрхим һайнаар шудалаад, ажалаа зүбөөр эмхидхээд, операци бүхэн дээрэ гаргашалдаг сагаа секунда, минутаар хороожо байна. Энээнэйнгээ ашаар Мария Епифанцева үдэр соо нормоһоо гадуур 14—15 килограмм утаһа ээрэнэ.

Улан-Удын сэмбын фабрикын үмэнэ схэхэн перспективэ нээгдэнхэй. Табадахи табанжэлэй эсэс[…] 1950 онойхитой жэшэбэл, бүд нэ[…] гаргалгые 54 процентээр дээш[…] лүүлхэ гэһэн зорилго бүд нэхэл[…] промышленностиин урда парти[…] XIX съезд табиһан байна.

Хэрбээ үнгэрһэн 6 жэл соо ф[…] рикын продукци юһэ дахин ург[…] һаа, шэнэ табанжэл соо тэрэ[…] хэмжээ баһал нилээд ургаха бай[…] Шэнэ табанжэлэй дүрбэдэхи жэл[…] энэ фабрика мүнөө жэлэйхидэ [...] ходоо 30 процент үлүү ехэ сэ[…] нэхэжэ гаргаха байна.

Мүнөө жэлдэ тус фабрика ш[…] сортын: «Гражданский», «Др[…] дупль», «Эхэнэрэй драп» гэхэ з[…] гын сэмбэнүүдые нэхэдэг болохо[…] Сэмбэ одеялануудые нилээд оло[…] гаргаха байна. Мүн хоёр т[…] шээ хоёр ондоо үнгэтэй одеялан[…] дые гаргадаг болохонь.

Фабрикын техническэ зэбсэгж[…] гые дээшэлүүлхэ, бүтээсэ багат[…] хуушан агрегадуудые шэнээр һ[…] гэхэ хүдэлмэри үргэлжэлһөөр. Ж[…] шээнь, бүд нэхэлгын цехтэ үш[…] долоон станок табигдаха, ута[…] ээрэдэг аппаратна цех соо ноо[…] шэрдэхэ шэнэ аппарат табигда[…] юм. Ондоошье цехүүд шэнэ ш[…] машинануудаар зэбсэгжүүлэгдэнэ.

Фабрикын хүдэлмэрилэгшэдэй ү[…] да хүндэтэ ехэ зорилгонууд таба[…] данхай. Тэдэнэр советскэ хүнүүд[…] эрхим шанартай эд бараа элб[…] дэлбэгээр үйлэдбэрилэн гарга[…] уялгатай. БМАССР-эй гушан жэ[…] лэй ойн баяртай дашарамдуула[…] республикын бүд нэхэгшэд жэ[…] лэйнгээ түсэбые Сталинска Конст[…] туциин һайндэр—декабриин 5 хүрэ[…] тэр дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур [...] ша мянгаад метр эрхим сэмбэ, зу[…] гаа мянган одеяла үйлэдбэри[…] гаргаха уялга абаа.

К. Баиров.

Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Советдэ

„Республикын эрхим малшан“ гэһэн нэрэзэргэ олгохо тухай

Республикын малшадай 1952 оной социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзэхэ зуураа, Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Совет түрүү малшадта иимэ нэрэзэргэ олгоо:

«РЕСПУБЛИКЫН ЭРХИМ АДУУШАН»

1. **Андреев** Иван Дмитриевичтэ, Заиграйн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
2. **Базаржапов** Дымбрылдэ, Хэжэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
3. **Банзаров** Бато Банзаровичта, Мухаршэбэрэй аймагай «Комсомол» колхозой адуушан.
4. **Баторов** Шагдарта, Хэжэнгын аймагай «Зургаанай зам» колхозой адуушан.
5. **Бекетов** Ефим Ивановичта, Хоринн аймагай Андреевэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша адуушан.
6. **Бадмаев** Содном Гатыповичта, Заиграйн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
7. **Болонев** Максим Яковлевичта, Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
8. **Базаров** Дугар Базаровичта, Хоринн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша адуушан.
9. **Балданов** Ринчин Балдановичтэ, Хоринн аймагай «Улаан Одон» колхозой ахалагша адуушан.
10. **Бадмаев** Цырен Романовичта, Закаменай аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша адуушан.
11. **Ваннов** Прокопий Иннокентьевичтэ, Кяхтын аймагай «Красное знамя» колхозой адуушан.
12. **Гармаев** Бадма Хандуевичта, Закаменай аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша адуушан.
13. **Гармаев** Дугаржабта, Мухаршэбэрэй аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
14. **Гуляев** Исаак Кирилловичтэ, Хоринн аймагай «Пламя» колхозой адуушан.
15. **Дымбрылов** Лубсан Цыреновичтэ, Яруунын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
16. **Дамдинов** Балмада, Хэжэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
17. **Дамдинов** Цыбиктэ, Хэжэнгын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
18. **Дамдинов** Буянтада, Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша адуушан.
19. **Дамдинов** Цыбиктэ, Хэжэнгын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
20. **Демин** Иннокентий Егоровичтэ, Түнхэнэй аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
21. **Жигжитов** Сыретортэ, Түнхэнэй аймагай «Путь Ленина» колхозой адуушан.
22. **Жигжитов** Шарап Жигжитовичтэ, Зэдын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
23. **Заиграев** Павел Кузьмичта, Тарбагатайн аймагай «Гигант» колхозой адуушан.
24. **Кондратьев** Петр Николаевичта, Сэлэнгын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
25. **Катаршин** Георгий Дмитриевичтэ, Зэдын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
26. **Манзарханов** Гарма Лопсоновичто, Түнхэнэй аймагай ВКП(б)-гэй ЦК-гэй нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
27. **Намликов** Даба Цыреновичтэ, Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
28. **Найданов** Доржи Золтоевичтэ, Заиграйн аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой ахалагша адуушан.
29. **Надеин** Кирилл Васильевичтэ, Тарбагатайн аймагай «Гигант» колхозой адуушан.
30. **Омоктуев** Дабацырендэ, Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхозой ахалагша адуушан.
31. **Одонов** Буда-Хандада, Хэжэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
32. **Плюснин** Иван Михайловичтэ, Зэдын аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
33. **Саржиев** Дугаржапта, Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша адуушан.
34. **Самнилов** Федор Гавриловичта, Заиграйн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
35. **Семенов** Александр Ивановичта, Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
36. **Тумуров** Дамба Тумуровичта, Хоринн аймагай «Улаан Тори» колхозой адуушан.
37. **Третнев** Филипп Ивановичта, Зэдын аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой ахалагша адуушан.
38. **Ухеев** Даши Сыреновичтэ, Түнхэнэй аймагай «Память Ильича» колхозой адуушан.
39. **Холхоров** Содном Холхоровичто, Хэжэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
40. **Цыденов** Бадма Цыденовичтэ, Хэжэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой ахалагша адуушан.
41. **Цыденов** Базар Ендалиновичта, Закаменай аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша адуушан.
42. **Цыренов** Цыдыптэ, Торинн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой ахалагша адуушан.
43. **Цветков** Константин Сергеевичтэ, Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
44. **Цыдыпов** Лубсан Цыреновичтэ, Зэдын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша адуушан.
45. **Чурбаков** Николай Михайловичта, Зэдын аймагай Фрунзын нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
46. **Шагдурова** Долгор Жамбаевнада, Ахын аймагай «Коминтерн» колхозой адуушан.
47. **Шонсоева** Долгор Шоншоровнада, Түнхэнэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
48. **Шалаев** Роман Степановичта, Мухаршэбэрэй аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
46. **Эрдынеев** Намсарай Цыреновичтэ, Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
50. **Юможапова** Мыдэгмада, Хэжэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
51. **Яковлев** Иван Николаевичта, Хэжэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой ахалагша адуушан.

«РЕСПУБЛИКЫН ЭРХИМ МОРИШОН»

1. **Антонов** Филимон Федоровичто, Мухаршэбэрэй аймагай «Искра» колхозой моришон.
2. **Березовский** Константин Даниловичта, Байкало-Кударын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша моришон.
3. **Гомбоев** Даши Гомбоевичто, Иволгын аймагай «Коминтерн» колхозой моришон.
4. **Горбунов** Николай Матвеевичтэ, Прибайкальска аймагай Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхозой моришон.
5. **Дмитриев** Аверьян Ивановичта, Мухаршэбэрэй аймагай «Искра» колхозой моришон.
6. **Добрынин** Семен Кузьмичта, Прибайкальска аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша моришон.
7. **Калашников** Федор Ильичтэ, Байкало-Кударын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша моришон.
8. **Кочергин** Григорий Никифоровичтэ, Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой моришон.
9. **Ключарев** Григорий Феофановичта, Кабанскын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой моришон.
10. **Корытов** Леонтий Демидовичтэ, Байкало-Кударын аймагай Пушкинай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша моришон.
11. **Кобылкин** Никифор Емельяновичта, Байкало-Кударын аймагай Пушкинай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша моришон.
12. **Краснобаев** Иван Макеевичтэ, Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой моришон.
13. **Лунев** Георгий Анисимовичта, Кабанскын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой моришон.
14. **Михайлов** Леонтий Дмитриевичтэ, Байкало-Кударын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша моришон.
15. **Мосоров** Федор Прокопьевичто, Байкало-Кударын аймагай «Путь к коммунизму» колхозой ахалагша моришон.
16. **Моксонов** Владимир Подоевичто, Байкало-Кударын аймагай «Путь к коммунизму» колхозой ахалагша моришон.
17. **Матвеев** Федор Денисовичтэ, Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой моришон.
18. **Маслов** Селиверст Корнеевичтэ, Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой моришон.
19. **Мясников** Дмитрий Никитовичтэ, Тарбагатайн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой ахалагша моришон.
20. **Малых** Филипп Петровичто, Иволгын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой моришон.
21. **Матвеев** Ефрем Пахомовичто, Тарбагатайн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой моришон.
22. **Мясников** Павел Петровичто, Иволгын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша моришон.
23. **Орлов** Григорий Павловичтэ, Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша моришон.
24. **Овчинников** Андрей Ивановичта, Иволгын аймагай Андреевэй нэрэмжэтэ колхозой моришон.
25. **Патрахин** Агафон Никитовичтэ, Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой моришон.
26. **Попов** Василий Алексеевичтэ. Тарбагатайн аймагай «Авангард» колхозой моришон.
27. **Рымарев** Калистрат Михайловичта, Мухаршэбэрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой моришон.
28. **Соболев** Никифор Лукичта, Байкало-Кударын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой ахалагша моришон.
29. **Соковиков** Николай Григорьевичто, Кударын аймагай «Вперед» колхозой моришон.
30. **Степанов** Василий Семеновичто, Байкало-Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша моришон.
31. **Суворов** Евдоким Степановичта, Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша моришон.
32. **Суханов** Николай Ефремовичтэ, Кабанскын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой моришон.
33. **Сучков** Изосим Ильичтэ, Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой моришон.
34. **Ступаков** Петр Дмитриевичтэ, Иволгын аймагай Маяковскиин нэрэмжэтэ колхозой моришон.
35. **Спиридонов** Иннокентий Николаевичта, Кударын аймагай «Вперед» колхозой моришон.
36. **Хонхаманов** Прокопий Кондратьевичта, Байкало-Кударын аймагай «Коминтерн» колхозой ахалагша моришон.
37. **Хмелев** Иван Ивановичта, Прибайкальска аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой моришон.
38. **Шилин** Данил Ипатовичта, Тарбагатайн аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой моришон.
39. **Шитиков** Петр Максимовичта, Байкало-Кударын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша моришон.
40. **Якимов** Иван Кирилловичтэ, Байкало-Кударын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша моришон.

(Үргэлжэлынь удаадахи номерто гараха).

Мухаршэбэрэй аймагай «Искра» гэжэ томодхогдоһон колхоз мүнөө жэлдэ малай үбэлжэлгые, шэнэ түл абалгые һайнаар үнгэргэжэ байна. Тус колхозой һаалишан Ирина Митрофанова 1953 ондо үнеэд бүриһөө 2200 литр һү һааха уялга абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр И. Митрофанова һү тушаажа байна.

А. Мантаевай фото.

Сабшалан һайжаруулха хоёр недели

Хэжэнгын аймагай ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдком ба КПСС-эй айкомой бюро апрелиин 10-һаа 25 хүрэтэр сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаха ударна хоёр недели соносхобо. Энэ хоёр неделиин туршада аймагай колхозуудай сабшалан дээрэ 95.500 тэргэ наг шэбхэ гаргагдажа, 1230 гектар сабшалан дээрэ үтэг хэгдэхэ байна.

«Хэжэнгын колхозник» гэжэ газетэһээ.

* * *

Кяхтын аймагай колхозууд ниитынгээ малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха зорилгоор сабшалангаа үтэгжүүлжэ байна.

Мүнөө тус аймагта үнгэргэгдэжэ байгаа ударна хоёр неделиин түрүүшын үдэр аймагай колхозууд хамта дээрээ 1000 гаран тэргэ наг шэбхэ сабшалан дээрээ гаргаһан, 1000 шахуу гектар сэбэрлэһэн байна.

Маленковой нэрэмжэтэ колхозойхид энэ хүдэлмэрие эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна. Тус колхоз түрүүшын үдэрэй туршада 350 тэргэ наг шэбхэ сабшалан дээрээ гаргаһан, 120 гектар сабшалан сэбэрлэһэн байха юм.

«Знамя Ленина» газетэһээ.

Тобшо һонинууд

☆ **Известко үйлэдбэрилхэ завод.** Закаменай аймагай промкомбинат Юхта гэжэ нютагта известко үйлэдбэрилхэ шэнэ завод бариба. Тэрэ заводой гаргаһан түрүүшын продукци һайн шанартай байба.

★ **Һурагшадай эдэбхи.** Больше-Лукска долоон жэлэй һургуулида (Кяхта) һурагшадай лектори хүдэлмэрилнэ. Эндэ һурагшад өөһэдынгөө хүсөөр элдэб темэнүүдээр лекци уншалга эмхидхэнэ.

Түрүү дүй дүршэлэй трибуна

ХУРЬГАДАА БИДЭНЭР ИИГЭЖЭ ТҮЛЖҮҮЛНЭБДИ

Бичурын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой ОТФ-е даагша, Андрей Филиппович Пластининай хөөрөөн

Манай хониной-товарна фермэ нарин нооһотой советскэ меринос үүлтэрэй 1748 толгой, тэрэ тоодо 760 эхэ хонидһоо бүридэнэ. Үнгэрһэн жэл хонидоймнай тоо хоёр дахин шахуу олошороо. Хони үсхэбэрилхэ 1952 оной гүрэнэй түсэб 103 процент дүүргэгдээ һэн. 100 хонин бүриһөө 101 хурьга абаад, бултыень бүрин бүтэнөөр түлжүүлээбди. Томо хонин бүриһөө дунда зэргээр 4,5 килограмм нооһон хайшалагдаа.

Һайн шанартай нооһо ехээр хайшалхын ба абаһан түлнүүдээ гээлтэ хоролтодо оруулангүй бултыень түлжүүлхын тулада манай хонишод оролдосотойгоор ажалладаг. Мүнөө хониднай олоороо хурьгалжа, түл абалгын халуун үе болоһо байна. Түл абалгые эмхитэй һайнаар үнгэргэлгэ хонин һүрэгөө амжалтатайгаар үсхэбэрилхэ хэрэгтэ ехэхэн удхашанартай гэжэ бидэ өөһэдынгөө дүй дүршэл дээрэһээ батаар мэдэһэн байнабди.

Хонидоймнай байра типовой юм. Түл абалгын эхилхэһээ урид тэрэнээ сэбэрлэдэг, соломоор зузаан дэбисхэр хэдэг, тиигээд хонидой хурьгалха таһаг, мүн хурьгатай хонидой байха клеткэнүүдые түхеэрдэг байнабди. Тэрэнһээ гадна элдэб хэрэгсэлнүүдые — кормушканууд, фонарьнууд, полотенце, халат, аптечкэ, хайша гэхэ мэтын хэрэгсэлнүүдые бэлэдхэхэ шухала.

Хонидой хурьгалжа байха үедэ манай фермэ дээрэ хүдэлмэриин үдэр иимэ гуримтай байдаг: үглөөнэй 7 часта эхэ хонидтоо үбһэ үгэжэ эдеэлүүлээд, газаашань гаргажа, худагһаа уһалдагбди. Уһалалгаһаа ерэжэ, тэдэнэр дахин үбһэ эдеэд, дулаан байра соогоо ородог. Тиигээд тээ оройхон боложо байха үедэ хонидтоо дахин үбһэ үгэжэ эдеэлүүлээд, уһалаад, үдэшэниинь мүн үбһэ үгөөд, байрадань оруулжа үглөө болотор амаруулдагбди. Мүн үглөөнииинь, үдэшэниинь үбһэ үгэхынгөө урда тээ эхэ хонидтоо концентрадтай байгаа һаа, 200—300 грамм эдюулэлсэдэгбди. Эхэ хониднай булта даа дабһа эдидэг.

Манай фермын эрхим хонишон Прасковья Лаврентьевна Игумновагай хүдэлмэриин дүршэлһөө нэгэ хэдэн үгэ хэлэхэ хүсэлэнтэйб. Тэрэ хадаа даажа абаһан хонидойнгоо 100 хонин бүриһөө 100-һаа үлүү хурьга жэл бүри абадаг байна. Үнгэрһэн жэл тэрэ 100 хонин бүриһөө 105 хурьга абаа, хонин бүриһөө дунда зэргээр 4,5 килограмм нооһо хайшалаа. Нүхэр Игумнова хониноойнгоо хэзээ хурьгалхые лаб мэдэжэ байдаг. Хэрбээ хониной хурьгаяа түрүүн абажа үгөөгүй һаань, өөрөө хурьгыень аршаад, эхэдэнь хүхүүлхэеэ табидаг байна. Заримдаа хурьгад өөһэдөө эхынгээ хүхэ олоод, хүхэжэ байдаг. Хэрбээ хурьганай өөрөө хүхэжэ шадангүй байгаа һаань, тэрээндэ туһалжа хүхыень олгоод, хажуудань һахижа байха хэрэгтэй. Хонидой эхир хурьгадые түрэдэг ушар али олон үзэгдэдэг. Тиигээд заримдаа эхир хурьгад хоюулаа адли һэргэлэн, элүүр энхэ байдаг. Энэ ушарта хоюулыень клеткэ соо оруулаад, эхээ хүхэжэ байхадань хаража байха хэрэгтэй. Мүн заримдаа эхир хурьгадай нэгэниинь томо, һэргэлэн, нүгөөдэнь өөдэгүй жаахан байдаг. Энэ ушарта нүхэр Игумнова муухан хурьгыень түрүүн барижа садатарынь хүхүүлээд, удаань томыень хүхүүлдэг байна. Тиигээд хоюулаанайнь адлирхуу томо болохолоорнь зэргэ табижа хүхүүлдэг. Хурьганай түрөөд, 10 хономсоорнь наринаар харууһалха шухала. Энэ саг соо хурьган эхынгээ һү садатараа эдижэ, түргөөр томо болохо ёһотой юм. Хурьгадые клеткэ сооһоонь гаргажа, эхэтэйнь ниилүүлхэдээ төөришэхэгүйнь тулада түрүүшээр 5—6-гаарнь нэгэ бүлэг (сакман) болгожо ябуулдаг байнабди. Тиигээд 5—10 хонохолоорнь тэдэ жэжэхэн бүлэгүүдые ниилүүлжэ нэгэ ехэхэн бүлэг болгодог. Манай хонишод хурьгадайнгаа һайн мууе хододоо наринаар хаража ябадаг. Нэгэ үедэ түрэһэн, адлирхуу бэетэй томо хурьгадтай хонидые нэгэ бүлэгтэ суглуулдагбди. Тиихэдэ эхир хурьгадтай хонид аминдаа тусхай бүлэг болгогдодог. Мүн хүгшэрһэн, хүсэ шадалаа һулаһан хонидые суглуулжа, нэгэ бүлэг болгоод, һайн харууһанда байлгадагбди.

Һая гараһан хурьгадые эхынь һүн садхаадаг юм. Харин һара болохолоорнь садхаахаяа болишодог. Бидэнэр хурьганай түрэһөөр һара болохолоорнь үдэртөө хоёр дахин концентрадуудые эдюулжэ захалдагбди. Хурьгад 3,5—4 һаратай болохолоороо эхэһээ һалгаатдажа, тусхай бүлэг болгогдоно. Түрүүшээр томонуудыень, тиигээд жэжэнүүдыень һалгаадагбди.

Өөһэдымнай үсхэбэрилжэ байдаг нарин нооһотой советскэ меринос үүлтэрэй хонидой нооһон тон үнэтэйгөөр сэгнэгдэдэг, тэрээгээр элдэбын үнэтэ нооһон бүдүүдые хэдэг гэжэ манай фермын бүхы хонишод һайса ойлгодог. Тиимэһээ үбэлдөө, мүн зундаа хонидойнгоо нооһые муухай болгохогүйн, шанарыень муудхахагүйн түлөө тэдэнэр хододоо оролдожо байдаг. Энээнэй тулада хонидоо эдеэлүүлхэдээ нооһо руунь үбһэнэй хог оруулхагүйн түлөө оролдодог, байрануудыень хохир шэбхэһээнь сэбэрлэжэ, хододоо ариг сэбэрээр байлгадагбди. Манай колхоз дээрэ хониной нооһо хайшалалга механизацилагданхай. Хонидойнгоо нооһо сэбэр брезент дээрэ хайшалдагбди.

Манай хонишод энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абажа түлжүүлхэ, хонин бүриһөө дунда зэргээр 5 килограмм нооһо хайшалха уялга абаа. Энэ уялгаяа дүүргэхэмнай лабтай.

Зоотехник **А. Василенко** бэшэбэ.

Арадай демократиин оронуудта

Түрүү зэргэдэ ябагшад

Кладно—чешскэ горнягуудай ба металлургнуудай үнинэй город мүн. Энэ городто дээдэ зэргын шанартай тусхайта булад хайлуулагдадаг юм. Энэ город хүдэлмэришэн ангиингаа дайшалхы заншалаараашье мүн лэ суутай болонхой. Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин болоһоной һүүлээр Чехословакида анха түрүүн бии болоһон совет энэ городто тогтоһон байгаа. Кладнын хүдэлмэришэд мүнөөшье үедэ Чехословакиин Коммунистическэ партиин найдамтай ба үнэн сэхэ тулгуурнь боложо байдаг юм.

Кладнын хүдэлмэришэд шэнэ ажабайдалаа зохёон байгуулжа байна. Копер дээрэ улаан одоной ошотон гэрэлтэхэдэнь, горнягууд түсэбһөө гадуур нүүрһэ малтажа гаргаба гэжэ тэндэхи зон мэдэдэг. Хэрбээ һүниин тэнгэрие ялагар шара туяагай толотуулбал — энэ хадаа доменщигууд шэрэм хайлуулжа гаргаба гээшэ.

Нэгэдхэгдэһэн металлургическа заводуудай булад хайлуулагша Карел Костечка гэгшэтэй бидэнэр танилсабабди. Тэрэ 1945 онһоо хойшо партиин гэшүүн, «Ажалай Ордендо» хүртэнхэй юм. Наһажаал болоһон, үргэн мүртэй хүн. Буржуазна засагай байхада, хорин жэл соо мартенэй дэргэдэ гараа холотор хүдэлбэшье, өөдтэй юумэ олодоггүй бэлэй. Капиталистнууд хүдэлмэришэн хүниие хүн гэжэ тоолодоггүй, шадабари бэлигыеншье харадаггүй һэн. Эхэ оронииень Советскэ Арми сүлөөлжэ, арад зон оронойнгоо эзэн боложо, Карел хадаа үнэхөөр һайн ажабайдал гээшые амсажа ойлгоо юм.

Карел Костечка хадаа түргэнөөр булад хайлуулдаг советскэ металлургнуудай арга метод тухай мэдээд, тэрээниие хамагһаа түрүүн шудалжа ороһон кадрова хүдэлмэришэдэй нэгэн мүн.

Үзэгдөөгүй шэнэ юумэнүүд, бэрхэшээлнүүд тэрэниие айлгаагүй юм. Тэрэ хадаа советскэ хүдэлмэришэдэй, тусхайлбал, Сталинска шангай лауреат Михаил Приваловай хүдэлмэриин түрүү методүүдые оролдосотойгоор, тэсэбэритэйгээр шудалан хэрэглэжэ, булад хайлуулгые нилээд түргэдхэжэ шадаһан байна. Өөрынгөө хэрэгтэ үнэн зүрхэнһөө дуратай Карел Костечка хадаа ажалай бүтээсые хайшан гээд дээшэлүүлжэ болохоб гэжэ завод дээрээ анха түрүүн ажал хэрэгээрээ харуулжа үгөө юм.

— Би советскэ новаторнуудһаа гээгдэхэгүй гэжэ оролдоноб, — гэжэ тэрэ хөөрэнэ. — Тэдэнэй дүй дүршэлдэ өөрынгөө дүршэлые нэмээлсэнэб.

Булад хайлуулагша-коммунист болбол өөрынгөө шадабарида бусад хүдэлмэришэдөө һургаха, гээгдэжэ ябагшадта туһалха, оронойнгоо үмэнэ харюусалгатай байха мэдэрэл тэдэндэ хүмүүжүүлхэ гэжэ хододоо эрмэлзэжэ байдаг.

—Намда нэрэ соло хэрэггүй, — гэжэ Костечка хэлэнэ. — Бултанай булад ехээр хайлуулдаг болохыень, бүхы цехынгээ түрүү болохыень хүсэнэб. Манай эхэ оронои аша туһада иигэжэл ажаллаха ёһотойбди.

Булад шудхагша Костечка завод дээрээ нилээд олон эрхим хүдэлмэришэдые һургажа гаргаа юм. Тэрэнэй пеэшэн бултанда жэшээ болоо. Тэрээндэ олон хүнүүд ерэжэ, хүдэлмэриинь методтэ һурадаг байна. Хамагһаа түрүүн коммунистнууд тэрэнэй жэшээгээр ажалладаг болоо.

Цехын парторганизациин түрүүлэгшэ Вацлав Вшелихал бидэндэ иигэжэ хөөрэбэ:

— Советскэ методүүдые хэрэглэхын түлөө тэмсэлдэ Костечкын ба цехын бусадшье булад шудхагшадай үүсхэл ехэхэн бэрхэшээлнүүдтэй ушарба. Новаторнуудай амжалтада зарим гээгдэнги хүдэлмэришэд этигээгүй, ажалай шэнэ формонуудые һайшаагаагүй юм, эсэстэ, зарим инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд гээгдэнги хуушанай үзэл гаргаа юм.

Этигэдэггүй хүнүүдые үнэншүүлхэ, хуушанай гээгдэнги үзэлтэниие элишэлэн харуулха хэрэгтэй болобо. Цехын парторганизаци энэ зорилгые дүүргээ. Коммунистнууд гээгдэнги хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдэдэг, тэдэндэ зүбшөөл заабари үгэдэг, тэдэниие ажалдаа һайнаар хандадаг болгохо гэжэ оролдодог байгаа.

—Манай цеховой коллектив хүнүүдые хатуужуулжа гаргадаг мартен шэнги юм, — гэжэ Вшелихал хөөрэнэ.

Энээнэй аша үрэшье тон һайн. Мартеновскэ цех түрүү һуури эзэлээ, түсэбһөө гадуур олон мянган тонно булад хайлуулаа. Эрхим гэгшын мастернууд тэндэ бии болоо.

Кладнын доменщигууд ехэ шадабаритай, дүйтэй байһанаа харуулна.

Доменно цехтэ дутуу дунда зүйлнүүдшье үшөөл олон бии юм. Жэшээнь, пеэшэнгүүд жэгдэ бэшээр хүдэлнэ. Партийна организаци эдэ бэрхэшээлнүүдые дабаха хэрэгтэ бүхы коллективээ эмхидхэн элсүүлнэ.

— Партийна организациин туһаламжагүйгөөр бидэнэр бэрхэшээлнүүдые дабажа шадахагүй, шэнэ технологи нэбтэрүүлхэ хүдэлмэрие амжалтатайгаар дүүргэжэ шадахагүй байгаабди, — гэжэ доменно цехын начальнигай орлогшо инженер Поп хөөрэнэ.

Нэгэдхэгдэһэн заводуудай коллектив улам бүри орёо, улам харюусалгатай зорилгонуудые дүүргэнэ. Тэрэ хадаа оронойнгоо машина бүтээлгын промышленностиие эрхим шанартай буладаар хангана. Заводууд арадай демократиин оронуудай захилнуудые амжалтатайгаар дүүргэдэг юм. Кладненска заводууд түрүү советскэ техникын үндэһэ һуури дээрэ шэнэдхэн байгуулагдажа, зэбсэглэгдэн түхеэрэгдэжэ байна. Заводуудта шэнэ технологи, үйлэдбэриин шэнэ эмхидхэл хэрэглэгдэнэ.

Партийна организаци техническэ прогресс бэелүүлхэ хэрэгые толгойлно. Тэрэ хадаа новаторнуудай үүсхэлые дэмжэдэг, тэдэндэ туһаламжа үзүүлдэг байна.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө, продукциин шанарые һайжаруулхын түлөө, зөөри хэрэгсэл арьбалхын түлөө, технологическа ба ажалай журам бэхижүүлхын түлөө мүрысөөе коммунистнууд ударидана. Энэ мүрысөөн заводой коллективэй ажабайдалда шухала үүргэ дүүргэнэ.

—Коммунистнууд хододоо түрүү зэргэдэ ябадаг хүнүүд мүн, манай заводууд дээрэхи ударидан жолоодогшо ба эмхидхэгшэ хүсэн мүн, — гэжэ хүдэлмэришэд омогорхолтойгоор хэлсэдэг.

—Коммунистнууд хадаа шэнэ, түрүү юумэнэй түлөө түрүү зэргын тэмсэлшэд мүн. Эдэнэр — социалистическэ байгуулалтын дайшалхы байгуулагшад мүн.

г. Прага. Б. ТАРАСОВ.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

АНГЛИЙСКА ЭКОНОМИКЫЕ МИЛИТАРИЗАЦИЛҺАНАЙ ХОЙШОЛОНГУУД

Һаяхан английска правительство 1948—1952 онуудай үе соохи экономическа шэнжэлэл хэһэн «Сагаан ном» тунхаглаба. Энэ ном соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, буу зэбсэг бэлэдхэлтэдэ тон ехэ гаргаша хэһэнэй эсэстэ Англиин экономико бэрхэшээлтэ байдалда орожо, ажалшадай материальна ажана байдал эрид муудаба.

Сэрэгэй үйлэдбэриин ургажа байһан болобошье, промышленна үйлэдбэриин ниитэ хэмжээн 1951 онтой сасуулбал 1952 ондо 3 процентээр доошоо ороһон байна. Промышленностиин гражданска һалбаринууд саашадаа хороогдожо, энээнэй үндэһөөр үргэн хэрэглэлэй эд бараануудай дутадаг байһаниинь шэнжэлэл соо тэмдэглэгдэнэ. Правительство ороной түлэбэриин балансда һүүлэй жэлнүүдтэ бии болоһон дутагдалые үгы хэжэ шадаа гэжэ «Сагаан номые» зохёогшод арадай һанааеынь заһаха һэдэлгэ хэнэ. Гэбэшье, энэ «туйлалта» худал байна, ушарынь гражданска үйлэдбэридэ хэрэгтэй эдеэ хоол ба түүхэй эдые гадаа талаһаа Англида асаралгын ехээр хороогдоһон дээрэһээ энэнь болоо.

«Сагаан ном» 1952 ондо хүн зоной эд бараа хэрэглэлгын бага болгогдоһые тэмдэглэнэ. Гэбэшье, эд хэрэглэгшэдэй ниитэ гаргашанууд урда жэлэйхидэ орходоо 525 миллион фунт стерлингээр дээшэлһэн байна. Энэнь эд бараанай сэнгүүдэй дээшэлһэнһээ болобо. Тусхай мэдээнүүдэй ёһоор, 1952 оной туршада эдеэ хоолой зүйлнүүдэй сэнгүүд 20 процентээр хүндэрбэ. Тиихэдэ хилээмэ 25 процентээр, мяхан ба тоһон —20, гурил— 26, рис—50, сыр—86 процентээр хүндэрөө. Мүн үргэн хэрэглэлэй товарнуудай ба барилгын материалнуудай сэнгүүд ехэ болобо.

Байрын түлэбэри ба элдэб янзын транспортаар ябалгын түлэбэри ехэ болгогдоо, налогууд хододоо ургана.

Үнгэрэгшэ жэлдэ арад зонһоо суглуулһан налогууд национальна олзо доходой 34 процентнь болобо. Английска ажалшадай үгырхэтэй ба хүдэлмэригүй зоной олошорхотой хамта, бүлэг монополистнууд ехээр баяжана. Ажалай асуудалнуудые эрхилһэн шэнжэлэлгын бюрогой мэдээгээр, Англиин промышленна компанинуудай ашаг олзонь һүүлшын дүрбэн жэлэй туршада 42 процентээр ургаба, мүнөө дээшэлһээр байна.

Тиин буу зэбсэг яаралтайгаар бэлэдхэлтэ Англиин экономикые эмхигүй болгоно, английска ажалшадта тоо томшогүй ехэ хохидол зоболон асарна. «Сагаан номые» тайлбарилха зуураа, «Дейли Геральд» газетэ «ерэхэ жэлдэ Англиие орёо хүндэ байдалай хүлеэжэ байһаниие юуншье нюужа шадахагүй» гэжэ мэдүүлнэ. Энээниие английска зонхилхы нюурнууд өөһэдөөшье нюужа шаданагүй. Европа тушаа ООН-эй экономическа комиссиин һаяхан болоһон сесси дээрэ Англиин түлөөлэгшэ Рединг хадаа английска экономико ехэ бэрхэшээлтэй тохёолдоод байна гэжэ мэдэрбэ. Долларово рыногэй мэдэлдэ ороной бэйдалһаа, Зүүн Европын оронуудтай худалдаа наймаа хэхэ ябадалые хизаарлаһан дээрэһээ энэнь гол түлэб болоно гэжэ тэрэ зааба. Баруун ба Зүүн зүгэй оронуудай урда байһан экономическа проблемэнүүдэй илгаань оронуудай хоорондо худалдаа наймаа хүгжөөхэ хэрэгтэ һаад болоногүй гэжэ этигэһэнээ английска делегат мэдүүлбэ.

«Европейскэ экономическа хани харилсаанай организаци» гэдэгэй сессиин Парижда болоходо, Англиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Иден ба финансын министр Батлер гэгшын дэлхэйн рыногүүд дээрэхи өөрынгөө позицинуудые аюулта конкурентнүүдһээ, нэн түрүүн США-һаа хамгаалхын тула ехэхэн оролдолго гаргаба. «Долларһоо дулдыдадаггүй оронуудай позицинуудые бэхижүүлхэ» талаар нёдондо жэлдэ британска империин оронуудай премьер-министрнүүдэй конференци дээрэ зохёогдоһон түсэбые бэелүүлхэ ябадалда баруун европейскэ бусад оронуудһаа дэмжэлгэ абахые английска түлөөлэгшэд али болохоор оролдобо. Энэ түсэб хадаа экономическа талаар США-гэй мэдэлһээ Англиин мултаран гараха гэһэн һэдэлгэ гээшэ.

Экономическа бэрхэшээлнүүдэй улам ехээр тохёолдожо байхада, английска ажалшад орониие милитаризацилха гэһэн бузар политикада эсэргүү, уласхоорондын худалдаа наймаанай харилсаа һайжаруулхын түлөө, ажабайдалай эрхэнүүдэй түлөө, арадуудай хоорондохи эб найрамдалай ба демократическа хани харилсаанай түлөө тэмсэлээ улам шангадхана.

КАПИТАЛИСТИЧЕСКЭ ОРОНУУДТАХИ ЗАБАСТОВКЫН ХҮДЭЛӨӨН

Шэнэ дайн сэрэг бэлэдхэхэ гэһэн бузар политикада эсэргүү, өөрынгөө эрхэ сүлөөгэй түлөө капиталистическэ оронуудай ажалшадай тэмсэл улам ехэ хэмжээтэй боложо байна. Баруун Европодо, США-да, Латинска Америкын оронуудта, Японидо, Дүтын ба Дунда Востогто хаа хаанагүй забастовкын хүдэлөөн үргэдэнэ, реакциин гэмтэ муухай аашануудта эсэргүү арадай протестнүүд шангадана.

Франциин зонхилхы нюурнууд хүдэлмэришэн ангиин ехэ организациие—ажалай бүгэдэниитын конфедерациие (ВКТ) үгы хэхэ һэдэлгэ гаргана. ВКТ ажалшадай эрхэнүүдые хамгаалхын түлөө, правительствын политикада эсэргүү эдэбхитэйгээр тэмсэнэ. Профсоюзна ажал-ябуулагшадые полици арестовалаа, ВКТ-гэй байрада добтолгонууд хэгдээ. Гэбэшье, эдэ террорестическэ аашанууд ажалшадай эрид шанга эсэргүүсэлгэтэй дайралдана. Һаяхан Нор ба Па-де-Кале департаментнуудта шахтёрнуудай протестын 24 часай ниитын забастовко боложо, тэрээндэ ороной бусад департаментнуудай олон мянгаад хүдэлмэришэд нэгэдэбэ. Забастовконууд хаа хаанагүй үргэлжэлһөөр. Прогрессивнэ организацинуудые мүрдэхэ ябадалтай тэмсэхэһээ гадна, забастовко хэгшэд ажалайнгаа услови һайжаруулхые, салин хүлһээ нэмээхые эринэ.

Олон зоной хабаадалгатай забастовконууд Италида болоно. Арад зондо эсэргүү һунгуулиин хуулиие итальянска реакциин баталан абаһанай һүүлээр, забастовкын хүдэлөөн илангаяа шанга болоо. Мартын 30-да болоһон протестын забастовкодо Италиин олон миллион ажалшад хабаадалсаба.

Хүдэлмэришэдые ажалһаань хуули бусаар гаргадаг, предприятинуудые хаадаг ябадалда эсэргүү ба ажалай салин хүлһэ дээшэлүүлхын түлөө Италиин хүдэлмэришэдэй тэмсэл улам шангадана гэжэ «Унита» газетэ мэдээсэнэ. Һаяхан Пьомбинодохи «Магона д Италиа» гэжэ металлургическа ехэ заводой эзэд предприятиие хааһан тухай соносхобо. Тэрээндэнь харюу болгон, хүдэлмэришэд заводһоо гаража ошохогүй гэжэ шиидэбэ. Бусад предприятинуудай коллективүүд, мүн портовой хүдэлмэришэд тэдэниие дэмжэбэ.

Холбоото Штадуудта забастовконууд нэгэшье үдэр зогсоногүй. Мүнөө үедэ промышленностиин элдэб һалбаринуудта американска 300 мянган хүдэлмэришэд ажабайдалайнгаа хэмжээ дээшэлүүлхын түлөө тэмсэнэ.

Бразилида мартын 26-һаа эхилжэ Сан-Пауло городой 200 мянган хүдэлмэришэд забастовко үргэлжэлүүлһээр. Полицейскэ мүрдэлгын хэгдэжэ байбашье, хүдэлмэришэд салин хүлһэ дээшэлүүлхые эрид шангаар эринэ.

Рио-д-Жанейродо докернуудай забастовко 50 үдэрһөө үлүүтэй үргэлжэлжэ байна.

Японидо забастовкын хүдэлөөн үргэн далайсатай болобо. Үнгэрэгшэ жэлдэ ниитын суглаанууд, митингнүүд, демонстрацинууд дээрэ, забастовконуудай үедэ олон миллион японско ажалшад «Хоролон һүйдхэхэ ажал-ябуулгые болюулха тухай» правительствын хархис хуулиие эрид шангаар буруушааба. Һүүлэй үедэ энэ орондо забастовконууд таһаралтагүйгөөр боложо, тэдээндэ хабаадагшад ажабайдалай услови һайжаруулхые ба салин хүлһэ нэмээхые эринэ. Апрелиин 3-да түмэр замай ба автобусна компанинуудай 26 профсоюзууд забастовко соносхобо. Орониие милитаризацилгада ба американска эзэмдэлгэдэ эсэргүү хүдэлөөн Японидо тэрэшэлэн ургана.

Капиталистическэ оронуудай ажалшад дайнай бэлэдхэлэй политикатай эбсэхэ дурагүй гэжэ эдэ баримтанууд гэршэлнэ. Шэнэ дайнай аюулда эсэргүү, экономическа байдалаа һайжаруулхын түлөө тэмсэхэ зуураа, ажалшад эб найрамдалай ба демократическа эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлээ улам эршэдхэнэ.

БИРМЭДЭХИ СОБЫТИНУУД

Рангунһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, Бирмын зэбсэгтэ хүсэнүүд Хитадай Арадай Республикатай хилэ залгаһан бирманска газар дээрэ һууринжаһан чанкайшистска бандануудые усадхаха талаар шиидхэхы байлдаануудые хэнэ. Һаяхан Бирмын сэрэгэй министерство 93-дахи гоминдановска дивизиин бута сохигдоһон тухай мэдээсэбэ.

Гадаадын хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, гоминдановска банданууд чанкайшистска тусхай агентнуудай байдаг Тайландһаа сэрэгэй материалнуудые ба хубсаһа абадаг байна. Тэрээнһээ гадна, Бирмэдэ дайлалдажа байгаа гоминдановецуудта американска офицернүүд алба хэдэг юм. Американецууд гоминдановецуудые зэбсэглэжэ байна гэжэ энэ жэлэй март һарада Бирмын оборонын министр У Ба Све мэдүүлһэн байгаа. Гоминдановецуудта эсэргүү хэһэн байлдаануудта эгээл һүүлшын маркын американска зэбсэгүүд буляан абтаба гэжэ һүүлээрнь сэрэгэй министерство мэдээсэһэн юм. Мартын һүүлээр Бирмын правительство Америкын техническэ туһаламжаһаа арсаһан тухайгаа мэдүүлбэ.

Бирманска правительство Бирмэдэ гоминдановецуудай агрессивнэ ажал-ябуулга хэһэн тухайда ООН-до гомодол бариһан байгаа. Чанкайшистска бандануудай агресси хадаа зэбсэгээ хуряалгаха гэһэн приказые гоминдановска сэрэгүүдэй дүүргэдэггүй ба гражданска хүн зониие дээрэмдэдэг байһанаар гэршэлэгдэнэ гэжэ правительство тэмдэглэнэ.

ООН-до бариһан Бирмын гомодолые дэмжэһэн тухай Индиин, Пакистанай, Индонезиин правительствонууд мэдүүлбэ. Энэ асуудалые зүбшэн хэлсэхэдээ, бирманска правительствын зүб эрилтые ООН-эй Генеральна Ассамблейдэ бусад оронуудай дэмжэхэ байһаниинь лабтай.

Д. Бочаров.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, апрелиин 13. (ТАСС). Үнгэрһэн үдэр Арадай армиин ба Хитадай арадай һайндуратанай соединенинүүд Пенамдоной райондо американо-английска интервентнүүдтэ, лисынмановска сэрэгүүдтэ эсэргүү хамгаалгын байлдаануудые хэжэ үргэлжэлөө гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ. Нэгэ полкын тухай хүсэтэй дайсан Пенамдонһоо баруугаар байһан дабаануудта тээшэ хэдэн дахин добтолбо. Арадай армиин сэрэгүүдэй артиллериин хүсэтэ буудалгаар ба контр-добтолгонуудаар угтагдаад, дайсан гээлтэ хоролтодо орожо, гэдэргээ сухаряа.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 3 самолёт унагаагаа.

Паньмыньчжоньдохи хэлсээнүүд

ПЕКИН, апрелиин 13. (ТАСС). Кэсонһоо Синьхуа агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсэлгэдэ хабаадагша корейско-хитадай тала мүнөөдэр коммюнике тунхаглаба. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Апрелиин 13-да болоһон хоёр талын штабной офицернүүдэй заседани дээрэ корейско-хитадай тала хадаа нютагтаа бусаагдаха корейскэбэшэ национальностиин үбшэлһэн ба шархатаһан сэрэгэй пленэйхидэй тоодо американецууд, англичанинууд, турканууд, канадецууд, грегүүд ба голландецуудһаа гадна, филиппинецүүд, урда африканецууд, австралиецууд ба колумбиецууд оролсоно гэжэ нүгөө талада мэдээсэбэ.

Үбшэлһэн ба шархатаһан сэрэгэй пленэйхидые зөөхэ, тушаан абаха ябадалда хамаатай административна зарим тодорхой асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэнэй һүүлээр, хоёр тала хэлсээ туйлаба.

Итальянска эхэнэрнүүдэй съезд дүүрэбэ

РИМ, апрелиин 13. (ТАСС). Итальянска эхэнэрнүүдэй съезд үсэгэлдэр Римдэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ. «Унита» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, һүүлшын заседани дээрэ үгэ хэлэһэн итальянска эхэнэрнүүдэй Союзай генеральна секретарь Розетта Лонго өөһэдынгөө эрхэнүүдэй түлөө тэмсэлдэ демократка-эхэнэрнүүдэй туйлаһан ехэ амжалтанууд тухай тогтон хэлэбэ. Гэбэшье, конституци соо бэшэгдэһэн тэгшэ эрхэ бэелүүлэгдэнэгүй, тиимэһээ тэрэниие туйлахын түлөө шангаар тэмсэхэ шухала байна гэжэ Лонго тэмдэглэбэ.

Съезд итальянска эхэнэрнүүдэй Союзай национальна шэнэ соведые нэгэн һаналаар һунгаба. Элдэб мэргэжэлтэй эхэнэрнүүдэй 116 түлөөлэгшэд тус соведтэ оруулагдаа. «Эхэнэрнүүдэй харти» һайшаагдаба. Энэ харти хадаа һайн ажабайдалай ба амгалан ерээдүйн түлөө тэмсэхэ гэһэн эхэнэрнүүдэй эрмэлзэлгые батална.

Советскэ эхэнэрнүүдэй Антифашистска комитедһээ, Пак Ден Ай ба Долорес Ибарруриһаа абтаһан амаршалгын телеграмманууд съезд дээрэ суглараршадай нэрьемэ альгаташалган доро уншагдаа.

Съездын дүүрэхэдэ, арадай демонстраци эмхидхэгдээ, тэрээндэ Римэй олон мянган эхэнэрнүүд хабаадаба.

Германиин гадаадын үри тушаа Эйзенхауэр США-гэй сенадта бэшэг эльгээбэ

БЕРЛИН, апрелиин 11. (ТАСС). Үсэгэлдэр президент Эйзенхауэр Германиин дайнай урда тээхи гадаадын үри тухай хэлсээ ратификацилхын тула американска сенадта хүргэбэ гэһэн мэдээсэлые гамбургска радио дамжуулна. Энэ хэлсээнэй ёһоор, Германи хадаа дайнай урда тээхи ба дайнай хойто тээхи үринүүдые 18 оронуудта түлэхэ ёһотой юм. Үринүүдэй хэмжээн, тухайлхада, 16 миллиард марка болоно.

„һэбшээн, һэбшээлыш" гэжэ зүжэг

Бурят-Монголой гүрэнэй ород драмын театрын творческо коллектив латышска классик Я. Райнисай «Һэбшээн, һэбшээлыш» гэжэ зүжэг шэнээр найруулан табиба.

Энэ пьесэ XVIII зуун жэлэй эсэсэй үеын эрхэ сүлөөгүй латышска үгытэй таряашадай харанхы мунхаг байдалые харуулна.

Пьесые латышска хэлэнһээ ород хэлэн дээрэ советскэ поэт Н. Асеев оршуулаа.

Зүжэгэй гол рольнуудта артистнар нүхэд П. Словцев, В. Петрова, К. Никулина, В. Горелова, А. Байрон, В. Ш[…]тов, Р. Бенская ба бусад [...]дана.

Тус театрын главна режиссёр Ю. Н. Решимов энэ [...]сые зүжэг болгон найруул[…] байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Һэбшээн, һэбшээлыш» гэжэ зүжэгэй [...]дохи акт. (Зүүн гарһаа) [...]дын рольдо артистка В. Го[…]лова, Улдысын — артист Словцев, Занын—артистка Никулина гэгшэд наада[…] байна.

В. Шитиковэй фото.

Ажалшад олоороо амархань

Энэ жэлдэ манай республикын нютагай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзай обком нютагай ба центральна курортнуудта 45 путёвко, амаралтын байшангуудта 110, хүүгэдэй лагерьта 175 путёвко үгэхөөр хараална. Тэрэ тоодо «Сад-го[…]», «Алентуй», «Кульдур», «Дара[…]», «Кисловодск», «Сочи» гэхэ курортнуудта ошохо путёвко[…] бии.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИП[…]

ГҮРЭНЭЙ ДОТООДЫН ШҮҮБЭРИТЭ 3 ПРОЦЕНТН[…] УРЬҺАЛАМЖА

1953 оной мартын 30-да Ленинград горо[…] болоһон шүүбэринүүдэй 32-дохи тираж[…]

СПРАВОЧНА ТАБЛИЦА

Урьһаламжын бүхы 4 разрядуудта серинүүд ба облигацину[…] удаадахи номернуудта шүүбэринүүд буугаа гэбэл:

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн түхэригөөр	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн түхэригөөр	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн түхэригөөр	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№
000130	38*)	5 000	029835	1—50	1 000	050684	1—50	400	076990	47*)
000865	33*)	5 000	029947	28*)	5 000	051882	48*)	50 000	077762	1—50
001540	18*)	10 000	030727	1—50	400	053457	36*)	5 000	077837	43*)
001691	26*)	5 000	031569	13*)	5 000	055062	46*)	25 000	077883	1—50
002019	32*)	5 000	032518	1—50	1 000	055462	22*)	5 000	078116	05*)
003349	1—50	400	032615	50*)	5 000	056062	20*)	10 000	078527	1—50
004465	38*)	5 000	032752	06*)	5 000	057691	41*)	10 000	078631	44*)
004543	36*)	5 000	032940	02*)	5 000	057724	32*)	5 000	078666	1—50
004785	1—50	400	033113	08*)	5 000	057751	21*)	50 000	078791	1—50
004926	1—50	400	033525	1—50	400	058055	1—50	400	079690	34*)
005419	48*)	10 000	034962	1—50	1 000	058369	1—50	400	081066	09*)
008708	1—50	400	035209	42*)	10 000	058550	06*)	5 000	081829	32*)
009121	49*)	5 000	035354	39*)	5 000	059886	1—50	1 000	081972	14*)
009227	1—50	400	035516	04*)	5 000	060016	03*)	5 000	081994	38*)
010652	10*)	5 000	035740	1—50	400	060177	23*)	10 000	082520	1—50
011418	1—50	400	036384	1—50	1 000	060384	07*)	5 000	084544	27*)
012294	1—50	400	036475	28*)	5 000	060481	11*)	5 000	084618	14*)
012590	47*)	5 000	036528	1—50	400	060507	40*)	5 000	084992	12*)
013167	14*)	5 000	038625	1—50	1 000	061613	20*)	5 000	087060	1—50
013399	09*)	5 000	039177	44*)	25 000	062402	34*)	5 000	087143	1—50
013961	05*)	5 000	039341	08*)	5 000	063223	25*)	5 000	087776	03*)
014477	44*)	5 000	040770	1—50	400	063707	23*)	5 000	088563	13*)
014604	02*)	5 000	041231	44*)	10 000	063865	28*)	5 000	088741	06*)
014863	1—50	400	042815	18*)	5 000	064233	22*)	10 000	089422	1—50
014969	1—50	400	044091	36*)	25 000	064375	21*)	5 000	090042	17*)
015803	1—50	400	044293	35*)	5 000	064445	41*)	5 000	090787	22*)
016201	45*)	5 000	044455	1—50	1 000	064812	14*)	5 000	091182	1—50
018567	24*)	10 000	044567	41*)	5 000	064882	1—50	400	091610	1—50
020288	46*)	5 000	044827	19*)	5 000	066043	08*)	25 000	091857	1—50
020530	32*)	5 000	045046	1—50	400	066837	03*)	10 000	092253	16*)
020827	43*)	5 000	045305	10*)	5 000	068611	1—50	400	093540	42*)
020910	04*)	5 000	045696	31*)	10 000	069429	13*)	5 000	094749	15*)
021091	21*)	10 000	045831	1—50	400	070096	1—50	400	095286	33*)
022024	26*)	5 000	046115	1—50	400	070109	19*)	10 000	096161	48*)
022450	1—50	1 000	046547	1—50	400	070426	1—50	400	096547	13*)
023587	27*)	5 000	046600	1—50	400	071462	41*)	5 000	096649	1—50
023867	37*)	5 000	047243	25*)	5 000	072139	1—50	400	097331	45*)
025294	1—50	1 000	048277	01*)	5 000	072809	02*)	5 000	097542	41*)
028755	14*)	5 000	048367	39*)	5 000	074036	24*)	5 000	097577	23*)
029013	1—50	400	048559	31*)	5 000	074269	20*)	5 000	098220	1—50
029072	18*)	5 000	049449	26*)	5 000	074991	09*)	5 000	098767	1—50
029141	34*)	5 000	049627	1—50	1 000	075360	42*)	5 000	[illegible]	
029613	01*)	5 000	050472	28*)	5 000					

*) Энэ сериин облигацинуудай нүгөө 49 номернуудта тус бүриин 400 түх[…] шүүбэринүүд буугаа.

Шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэхэ Комиссиин Түрүүлэгшэ—[…] шадай депутадуудай Ленинградска городской Советэй түрү[…] комитедэй Түрүүлэгшын Орлогшо **А. М. КУЗНЕЦ[…]**

Комиссиин харюусалгата Секретарь **М. А. СМИРН[…]**

ООН-эй Генеральна Ассамблейн VII сесси

ПОЛИТИЧЕСКЭ КОМИТЕДТЭ

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 11. (ТАСС). Үсэгэлдэр үглөөнэй заседани дээрэ Политическэ комитет дэлхэйн шэнэ дайнай аюулые зайлуулха, арадуудай хоорондохи эб найрамдал ба хани барисаа бэхижүүлхэ зорилготой хэмжээнүүд тухай асуудалаар польско дурадхалнуудые зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлөө.

США-гэй, Бельгиин, Перугэй, Эквадорой делегадууд ба гоминдановска агент заседани дээрэ үгэ хэлэбэ.

США-гэй түлөөлэгшэ Гросс Польшын бүхы дурадхалнуудые буруушааһан ба польско делегациин оруулһан резолюциин проектые абахагүй гэжэ делегадуудые уряалһан байна. Тиихэдэ Генеральна Ассамблейн энэ проект соо хэлсээд, дурадхалнуудые «зүбшэн хэлсэхэ, буруушааһан юм» гэжэ Гросс шалтана.

Агрессивнэ Хойто-атлантическа пактые зүбтүүлхэ гэжэ оролдон, Гросс хадаа агууехэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталха тухай польско дурадхалые буруушаагаа.

Бельгиин, Перугэй ба Эквадорой түлөөлэгшэд польско дурадхалнуудые тэрэшэлэн буруушаагаа. Тэдэнэй хэлэһэн үгэнүүд США-гэй түлөөлэгшын хэлэһэн үгэһөө огто илгаагүй шахуу байба.

Заседаниин дүүрэхын урда тээ Канадын түлөөлэгшэ апрелиин 10-да үгэ хэлэхэ хүнүүдэй нэрэеэ бэшүүлхэ ябадалые үдэшын 6 часһаа оройтуулангүй зогсоохо гэһэн дурадхал оруулаа. Энэнь польско дурадхалнуудые зүбшэн хэлсэлгые хизаарлаха зорилготой юм. Канадска делегадай таарамжагүй энэ дурадхалай зорилгонь тон тодорхойгоор харагдаба. Тиимэһээ Франциин ба зарим оронуудай түлөөлэгшэд канадска делегадай дурадхалые дэмжээгүй. Энээнтэй дашарамдуулан, Польшын ба Украинска ССР-эй түлөөлэгшэд польско дурадхалнуудые зүбшэн хэлсэхэдээ яарахагүй гэжэ хэлэһэн ба польско делегациин дурадхаһан резолюциин проектые нарин зүбөөр зүбшэн хэлсэхэ гэжэ делегадуудые уряалһан байна. Бүхы дэлхэйн арадуудта тон шухала удхашанартай дурадхалнууд тус проект соо хэлэгдэнэ. Дурадхалайнгаа буруу һүрэһэн ушарһаа канадска делегат тэрэниие болюулаа.

Комитедэй удаадахи заседани апрелиин 13-най понедельнигтэ болохо.

Мүнөөдэр кинотеатрнуудта

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «Любовь Яровая» I сери (12 ч., 13 ч. 45 м., 17 ч. ба 20 ч. 15 м.), «Любовь Яровая» II сери (15 ч. 30 м., 18 ч. 45 м. ба 22 ч.).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта—«Путь с[…]» (11 ба 13 ч.), «Молодой Карузо» ([…] 17 ч.), «Анна Каренина» II сери ([…] 23 ч.), «Приключения Робин Гуда» ([…] часта).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря — 3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства 10-17, пропаганды и переводов 6-81, культуры и быта, промышленности—4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00516. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10[…]